

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Галина Лабінська

**Завдання до виконання практичних робіт, підготовка до семінарів
з курсу**

“Суспільна географія України”

**та комплект тестових й описових завдань до іспиту
для студентів географічного факультету
стаціонарної форми навчання**

Львів – 2024

Лабінська Г. Завдання до виконання практичних робіт, підготовка до семінарів з курсу “Суспільна географія України” та комплект тестових й описових завдань до іспиту для студентів географічного факультету стаціонарної форми навчання. Львів, 2024. – 56 с.

Рецензентка: к. г. н., доцентка кафедри економічної і соціальної географії імені професора Олега Шаблія *Мамчур О. І.*

Рекомендовано до друку
Вченою радою
географічного факультету

Протокол № 5 від 22 травня 2024 р.

Суспільна географія України є важливою частиною суспільної географії загалом поряд із географією населення, політичною географією та іншими географічними дисциплінами. Курс “Суспільна географія України” читають студентам 4-го курсу денної форми навчання для спеціальності 106 Науки про землю (географія). Для вивчення цієї дисципліни студентам стаціонарної форми навчання за програмою у 2023/2024 навчальному році відведено 108 годин, з них 32 год. – лекційні, 64 год. – практичні роботи і семінари, 56 год. передбачено для самостійної роботи студента/-ки. Тематика семінарських занять і практичних робіт безпосередньо пов’язана з програмою лекційного курсу.

Виконання практичних робіт дає змогу студентам закріпити знання, здобуті на лекціях; візуалізувати просторові відмінності економічного і соціального розвитку, сформовані у межах України упродовж тривалого часу; відстежити новітні тренди суспільних змін, зумовлених політичними подіями у країні, триваючою війною (від 24.02.2022 р.), а також ринковою кон’юктурою та глобальними викликами. Виконуючи практичні роботи, студенти вчать підбирати потрібні джерела інформації (літературні, статистичні, картографічні, Internet-ресурси), опрацьовувати матеріал; виконувати узагальнення і формувати висновки. Практичні роботи розвивають у студентів картографічну культуру, писемне наукове мовлення, графічні навички (побудова діаграм, графіків).

Для успішного виконання практичної роботи і її захисту студентам необхідно ознайомитись із змістом відповідної лекції, сучасними літературними і статистичними джерелами. Окремі завдання практичних робіт передбачають вибір завдань із запропонованого переліку та подальшу аргументацію відповідного вибору під час захисту практичної роботи.

Практична робота № 1

Тема. ГЕОПОЛІТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА УКРАЇНИ

Мета. Відстежити тенденції змін головних макропоказників України, візуалізувати їх графічно; обґрунтувати вибір трьох показників, що репрезентують сучасну соціально-економічну ситуацію в Україні.

Завдання 1. Знати геополітичну характеристику України (додаток 1) й особливості формування державної території України.

Завдання 2. Виділити на контурній карті межі та центри адміністративно-територіальних одиниць вищого рівня. Значковим способом на картосхемі показати кількість адміністративних районів в областях та анексованій автономії (додаток 1, табл. 1.1). Знати загальну кількість сіл та міст, адміністративних районів, територіальних громад у країні (додаток 1, рис. 1.1). Зверніть увагу на нові законодавчі зміни в АТУ України, які набрали чинності [1].

Завдання 3. Позначте на картосхемі найбільші міста (не менше 5-ти) у розрізі областей України. Вміти їх назвати (додаток 1, табл. 1.2).

Завдання 4. На підставі даних таблиці 1.3. проаналізуйте релігійну ситуацію в Україні (додаток 1), побудуйте кругову діаграму для відображення структури релігійних організацій в Україні станом на початок 2022 р. Проаналізуйте наявний спектр політичних партій в Україні та їхнє представлення в органах влади, у першу чергу у Верховній Раді України.

Завдання 5. Добірку із трьох показників (на вибір), які найкраще, на вашу думку, характеризують соціально-економічну ситуацію в країні, відобразити графіками у динаміці (2000 – 2022 рр.) (додаток 1, табл. 1.4). У висновку обґрунтуйте вибір показників та їх індикативність стосовно сучасної соціально-економічної ситуації в Україні.

1. Закон України “Про порядок вирішення окремих питань адміністративно-територіального устрою України”, №3285-IX від 28.07.2023 р. URL: [Про порядок вирішення окреми... | від 28.07.2023 № 3285-IX \(rada.gov.ua\)](https://rada.gov.ua)
2. Атлас адміністративно-територіального устрою України. Новий районний поділ та територіальні громади: 2020. URL: https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2020/10/atlas_novogo_atu_2020.pdf
3. Веб-сторінка Українського інституту національної пам'яті. URL: <http://www.memory.gov.ua/page/polozhennya-pro-ukrainskii-institut-natsionalnoi-pamyati>
4. Геопортал Адміністративно-територіального устрою України. URL: [Геопортал "Адміністративно-територіального устрою України" – Minregion \(minregion.gov.ua\)](https://www.minregion.gov.ua)
5. Дністрянський М.С. Україна в політико-географічному вимірі / М.С. Дністрянський. – Львів: ВЦ ЛНУ імені Івана Франка, 2000. – 310 с.
6. Заставний Ф.Д. Україна. Природа, населення, економіка / Ф.Д. Заставний. – Львів: Апіріорі, 2011. – 504 с.
7. Матеріали Генеральної схеми планування території України. URL: [Матеріалу Генеральної схеми планування території України – Minregion \(minregion.gov.ua\)](https://www.minregion.gov.ua)
8. Офіційний веб-портал Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
9. Офіційний веб-портал об'єднаних територіальних громад України. URL: <https://gromada.info/>
10. Internet Encyclopedia of Ukraine // Canadian Institute of Ukrainian Studies. URL: [Home, Encyclopedia of Ukraine](https://www.ukrainian.ca/encyclopedia/)

Практична робота № 2

Тема. ЗАЙНЯТИСТЬ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Мета. Відобразити зміни у структурі населення України, його розміщенні, зайнятості, які відбулися у контексті демографічних тенденцій. Простежити зміни у стані населення України, спричинені війною.

Завдання 1. Дослідіть зміни, які відбуваються у стані населення України. Як змінюється загальна чисельність населення: постійного та наявного, міського і сільського, його гендерний склад (додаток 2, табл. 2.1). Як показники природного руху й міграції населення визначають демореальність країни? (додаток 2, табл. 2.2). Якими джерелами можемо оперувати для з'ясування сучасного стану й територіального розміщення населення України [2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10] ?

Завдання 2. З'ясуйте сутність понять “працездатне населення”, “економічно активне населення”, “економічно неактивне населення”, “рівень безробіття”, “ринок праці”.

Завдання 3. Простежте зміни у структурі населення України за відношенням до праці: через обрахування частки осіб допрацездатного, працездатного та післяпрацездатного віку за період з 1959 по 2022 рр. Про яку демографічну тенденцію йдеться? Які вона матиме наслідки у майбутньому для країни? [1, 2, 4] (додаток 2, табл. 2.3).

Завдання 4. Відобразіть структурною діаграмою зайнятість населення України за видами економічної діяльності станом на 2021 р. (додаток 2, табл. 2.4). Конкретизуйте вплив війни на ринок праці в Україні [6, 10].

Завдання 5. Зробіть висновок за виконаними завданнями відповідно до поставленої мети у практичній роботі.

1. Лабінська Г.М. Найвагоміші ризики українського підприємництва на сучасному етапі / Г.М. Лабінська, Л.Т. Шевчук // Збірник наукових статей за матеріалами IV Всеукраїнської науково-практичної конференції “Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки” (12-13 квітня 2018 р., Дніпро). Частина 2. – Дніпро: НМетАУ, 2018. – С. 66-71. URL: https://nmetau.edu.ua/file/sbornik_18_2.pdf
2. Офіційний веб-портал Державної служби статистики України. URL: [Державна служба статистики України \(ukrstat.gov.ua\)](https://www.ukrstat.gov.ua)
3. Офіційний веб-сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України. URL: www.idss.org.ua
4. Порівнюємо дані переписів населення України 2020 та 2001 років. URL: [Перепис населення України – порівняння даних 2001 і 2020 років » Слово і Діло \(slovo.com.ua\)](https://www.slovo.com.ua)
5. Савін Т. Війна та мобілізація вплинула на ринок праці в Україні / Тимур Савін. URL: [Втратили до 800 тисяч чоловіків — війна та мобілізація вплинула на ринок праці в Україні \(focus.ua\)](https://focus.ua) (дата звернення: 25.01.2024)
6. Шевчук С. Велике (не)повернення. Від чверті до половини клієнтів monobank з великих міст, які виїхали у перші дні війни, досі залишаються за кордоном. Де знайшли прихисток мешканці Києва, Харкова, Одеси, Львова і Дніпра. / Сергій Шевчук. URL: [Куди виїхали українці - топ міст Європи. Аналіз від monobank — Forbes.ua](https://forbes.ua) (дата звернення: 25.01.2024)
7. Demographics of Ukraine. URL: [Demographics of Ukraine - Wikipedia](https://en.wikipedia.org/wiki/Demographics_of_Ukraine)
8. Ukraine Population 2024. URL: [Ukraine Population 2024 \(Live\) \(worldpopulationreview.com\)](https://www.worldpopulationreview.com)
9. Ukraine Refugee Situation. URL: [Situation Ukraine Refugee Situation \(unhcr.org\)](https://www.unhcr.org/situations/ukraine/)
10. Lozynskyy, R.; Pantyley, V.; Zubyk, A.; Smaliychuk, H. (2023). The effects of internal displacement on the host border regions (case study on the Lviv Region of Ukraine). Europa XXI, 45, 4. URL: [The effects of internal displacement on the host border regions \(case study of the Lviv Region of Ukraine\) - Europa XXI \(pan.pl\)](https://www.pan.pl)

Практична робота № 3

Тема. ЕНЕРГЕТИКА УКРАЇНИ

Мета. Опрацюючи сучасну статистичну інформацію, навчитися відстежувати трансформаційні зміни в енергетиці України; аналізувати стан енергетики країни, ускладнений війною, проблемою дефіциту палива і залежністю від поставок електроенергії з країн Європи; з'ясувати наслідкові зміни у структурі споживання енергетичних ресурсів за видами економічної діяльності у часовій динаміці та перспективи використання видів нетрадиційного газу. Простежити адаптацію енергетики України до воєнних викликів.

Завдання 1. Позначте на контурній карті України головні ТЕС, ГЕС, АЕС, ВЕС та СЕЗ (див. таблицю). Окремо кольором значка або його видозміною (перекресленням, обведенням тощо) позначте об'єкти пошкоджені, знищені воєнними діями ворога.

ТЕС	ГЕС	АЕС	ВЕС	СЕЗ
Алчевська	Дніпровська	Запорізька	Ботівська	Гордашівська
Бурштинська	Дністровська	Південноукраїнська	Дмитрівська	Дунайська
Вуглегірська	Канівська	Рівненська	Донузлавська	Митяєво
Добротвірська	Каховська	Хмельницька	Краснодонська	Ірляєво
Запорізька	Київська		Новоозовська	Озера
Зміївська	Кременчуцька	недіючі:	Очаківська	Охотникове
Зуївська	Середньодніпровська	Кримська	Старий Самбір-1	Перове
Криворізька	Теребле-Ріцька	Чорнобильська	Старий Самбір-2	Родникове
Курахівська			Східницька	Самбірська
Ладжинська			Тузлівська	Скадовська
Локачинська			Тарханкутська	Старокозача
Луганська				Ясенівка
Миронівська				
Придніпровська				недіюча:
Слов'янська				СЕС-5
Старобешівська				
Трипільська				

Завдання 2. Проаналізуйте динаміку виробництва електроенергії усіма електростанціями України упродовж 1990-2021 рр. (додаток 3, табл. 3.1.). Діаграмою відобразіть структуру виробництва електроенергії за усіма видами електростанцій: ГЕС, ТЕС, АЕС та ВЕС.

Завдання 3. Проаналізуйте зміну структури споживання енергетичних матеріалів та продуктів перероблення нафти у довоєнні роки (2000 – 2020 рр.) (додаток 3, табл. 3.2).

Завдання 4. З'ясуйте перспективи використання видів нетрадиційного газу в Україні: сланцевого газу; газу ущільнених порід; метану вугільних товщ; “підводного” газу шельфу Чорного моря.

Завдання 5. Дослідіть зміни в енергетиці України і світу, спричинені війною [3, 4, 6, 7, 8, 9].

1. Геологічні особливості покладів газу ущільнених порід. URL: [Геологічні особливості покладів газу ущільнених порід | Нетрадиційний газ в Україні \(shalegas.in.ua\)](http://shalegas.in.ua)

2. Основні родовища нафти й газу на морському шельфі Чорного моря. URL: [Основні родовища нафти та газу на морському шельфі Чорного моря | Нетрадиційний газ в Україні \(shalegas.in.ua\)](http://shalegas.in.ua)

3. Паливода Н. Фінляндія виділить 5 млн євро на “зелене” відновлення України. Програма Green Recovery спрямована на екологічні вирішення в енергетиці. / Надія Паливода. URL: [Фінляндія виділить 5 млн євро на «зелене» відновлення України | Mind.ua](http://Mind.ua)

4. Пилипів І. Після восьми хвиль ракетних атак пошкоджені всі теплові та гідроелектростанції – Шмигаль. / Ігор Пилипів. URL: [Після восьми хвиль ракетних атак пошкоджені всі теплові та гідроелектростанції – Шмигаль | Економічна правда \(epravda.com.ua\)](http://epravda.com.ua)

5. Ресурси сланцевого газу в Україні та його основні родовища. URL: [Ресурси сланцевого газу в Україні та його основні родовища | Нетрадиційний газ в Україні \(shalegas.in.ua\)](http://shalegas.in.ua)

6. У Європі за 2022 рік вдвічі зросли потужності сонячної енергетики. URL: [В ЄС встановили СЕС на 41,4 ГВт у 2022 році – новини екологія | ЕкоПолітика \(ecopolitic.com.ua\)](http://ecopolitic.com.ua)

7. Україна приєдналася до об'єднаної енергосистеми континентальної Європи ENTSO-E. URL: [Україна приєдналася до об'єднаної енергосистеми континентальної Європи ENTSO-E - Новини - European integration portal \(kmu.gov.ua\)](http://kmu.gov.ua)

8. “УкрГазвидобування” пробурило 47 нових свердловин у 2022 році. URL: [“УкрГазвидобування” пробурило 47 нових свердловин у 2022 році | Українські Новини \(ukranews.com\)](http://ukranews.com)

9. Чайка О. Приватне сонце. Торік український бізнес вклав близько \$150 млу у сонячну енергетику для власних підприємств / Ольга Чайка, Ігор Орел. URL: [Навіть без зеленого тарифу. Чому бізнес інвестує у СЕС - розрахунки — Forbes.ua](http://Forbes.ua)

Практична робота № 4

Тема. ГЕОГРАФІЯ ВИДОБУТКУ ГАЗУ В УКРАЇНІ

Мета. Знати наявність та географію основних родовищ газу України – стратегічного ресурсу національної стійкості.

Завдання 1. Нанести на контурну карту основні родовища газу (див. таблицю). Знати їх розміщення.

Завдання 2. Проаналізуйте сучасні тенденції, що складаються у газовій сфері країни.

Найбільші родовища газу, що експлуатуються	їх локалізація	
1	Березовське	Харківська обл.
2	Західно-Хрещинське	Харківська обл.
3	Єфреміївське	Харківська обл.
4	Кобзівське	Харківська обл.
5	Медведівське	Харківська обл.
6	Меліховське	Харківська обл.
7	Шебелинське	Харківська обл.
8	Комішнянське	Полтавська обл.
9	Котелевське	Полтавська обл.
10	Яблунівське	Полтавська обл.
11	Гірське	Львівська обл.

1. Бодняк О. Фірма Зіновія Козицького увійшла у Топ-5 приватних газовидобувних компаній в Україні / Олександра Бодняк. URL: [Фірма Зіновія Козицького увійшла у топ-5 приватних газовидобувних компаній в Україні - ZAXID.NET](#)
2. Капустинська К. Україна готується перейти на повне самозабезпечення газом / Ксенія Капустинська. URL: [Видобуток газу в Україні - країна готова повністю забезпечити себе паливом - Галущенко | OBOZ.UA \(obozrevatel.com\)](#)
3. Костюченко Р. У Карпатах відкрили новий поклад газу: вже зафіксовано рекорд видобутку / Роман Костюченко. URL: [У Карпатах відкрили нову поклад газу - газ в Україні - нові газові свердловини Нафтогаз | OBOZ.UA \(obozrevatel.com\)](#)
4. Інтерактивна карта горючих корисних копалин України. URL: <http://minerals-ua.info/mapviewer/goruchi.php>
5. Інтерактивна карта металічних корисних копалин України. URL: <http://minerals-ua.info/mapviewer/metali.php>

Практична робота № 5

Тема. СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНИ

Мета. З'ясувати особливості трансформаційних змін у сільському господарстві України через зміну врожайності сільськогосподарських культур, зміну структури посівних площ та рівня рентабельності основних видів продукції сільського господарства; регіональні відмінності показника “врожайність пшениці”; зміни, спричинені війною й світовою кон'юктурою ринків сільськогосподарської продукції.

Завдання 1. Проаналізуйте зміну врожайності основних сільськогосподарських культур та виробництва основних видів продукції тваринництва за період з 1940 р. по 2022 р. Виконайте необхідні обчислення, обрахувавши у скільки разів зросла/зменшилася врожайність культур та обсяги виробництва основних видів продукції тваринництва у 2022 р. порівняно з 1940 р., 1990 р., 2000 р. (додаток 4, табл. 4.1, 4.2.).

Завдання 2. Побудуйте діаграму структури посівних площ основних сільськогосподарських культур у 2022 р. Як змінилася частка основних груп сільськогосподарських культур: зернових, технічних, кормових та ін. порівняно з попередніми роками? (додаток 4, рис. 4.1).

Завдання 3. Складіть картосхему “Врожайність пшениці за регіонами України у 2022 р.” (додаток 4, таблиця 4.3). Скористайтеся ресурсом: [MapChart- безкоштовна платформа для створення власних карт. \(geolifescool.blogspot.com\)](#)

Завдання 4. Відобразіть діаграмою рівень рентабельності основних видів продукції сільського господарства сільськогосподарських підприємств станом на 2000 та 2020 рр. (додаток 4, табл. 4.5). Від чого залежать щорічні зміни показника?

Завдання 5. Дослідіть зміни у сільському господарстві України, спричинені війною [1, 2, 4].

1. “Зерновим коридором” з портів України вивезено понад 15 млн тон агропродукції. URL: [3 портів України завдяки зерновому коридору вивезено понад 15 млн тонн агропродукції | РБК-Україна \(rbc.ua\)](#)
2. Непрямі втрати у сільському господарстві України внаслідок війни перевищують \$34 мільярди. URL: [Непрямі втрати у сільському господарстві України внаслідок війни перевищують \\$34 мільярди — Агробізнес сьогодні \(agro-business.com.ua\)](#)
3. Рогожин О.Г. Демографічні перспективи українського села: історичні перспективи, регіональний аналіз і моделювання / О.Г. Рогожин. – Київ: Інститут проблем національної безпеки, 2004. – 296.
4. Україна зберегла свої позиції у ТОП-5 світових агроекспортерів попри війну. URL: [Україна зберегла свої позиції у ТОП-5 світових агроекспортерів попри війну – AgroReview](#)
5. Офіційний веб-портал Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua

Практична робота № 6

Тема. РАЙОНУВАННЯ УКРАЇНИ

Мета. Виявити особливості районування України за економічними, соціально-економічними та суспільно-географічними показниками. Здійснити порівняння економічних районів України за рядом показників, з урахуванням змін, зумовлених сучасними політичними подіями.

Завдання 1. Які варіанти районування території України ви можете назвати? За якими критеріями вони виділені? Що у них спільне, що відмінне?

Завдання 2. Відобразіть картографічно варіант економічного районування України, прийнятий Міністерством освіти і науки України за основу (районування проф. Ф.Д. Заставного [1]).

Райони України	Області, які до них включені
1. Донецький	Донецька, Луганська
2. Придніпровський	Дніпропетровська, Запорізька
3. Північно-Східний	Полтавська, Сумська, Харківська
4. Центрально-Поліський	Житомирська, Чернігівська, Київська
5. Причорноморський	Автономна Республіка Крим, Миколаївська, Одеська, Херсонська
6. Карпатський	Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Чернівецька
7. Подільський	Вінницька, Хмельницька, Тернопільська
8. Центрально-Український	Кіровоградська, Черкаська
9. Західно-Поліський	Волинська, Рівненська

Завдання 3. Заповніть порівняльну таблицю дев'яти економічних районів України за низкою показників (додаток 5, табл. 5.1). При заповненні таблиці важливо вказувати дати, до яких приурочені використані показники.

1. *Заставний Ф.Д.* Економічні райони України. Реалії та перспективи / Ф.Д. Заставний. – Львів: Апріорі, 2010. – 222 с.
2. *Масляк П.О.* Географія України: Пробний підручник для 8-9 кл. серед. шк. / П.О. Масляк, П.Г. Шищенко – Київ: Зодіак. – ЕКО, 1996. – С. 267.
3. *Паламарчук М.М.* Соціальне районування України як основа її адміністративно-територіального устрою / М.М. Паламарчук // Адміністративно-територіальний устрій України, крізь призму інтересів регіону та держави: Тези доповідей – Харків: Видавництво Харківського університету, 1994. – С. 5-6.
4. *Поповкін В.А.* Регіонально-цілісний підхід в економіці / В.А. Поповкін. – Київ: Наукова думка, 1993. – С. 97.
5. Соціально-економічна географія України: Навчальний посібник. [За ред. проф. О. Шаблія. Вид друге, перероб. і доп. – Львів: Світ, 2000. – С. 449.
6. *Шевчук Л.Т.* Розміщення продуктивних сил. Навчальний посібник / Л.Т. Шевчук. – Львів: ВЦ ЛНУ імені Івана Франка, 2001. – С. 87.
7. Офіційний веб-портал Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

Теми та зміст семінарів курсу

Семінар 1. Сучасне політичне й економічне становище України.

- 1) Економічне становище України на сучасному етапі;
- 2) Геополітичні взаємини з країнами світу;
- 3) Уроки світової історії, які потрібно вивчати у контексті подій сучасності;
- 4) Зміни останніх років: сформовані здобутки і посталі ризики.

Семінар 2. Українсько-російські міждержавні взаємини.

- 1) “Заляті сусіди” (Україна і РФ): суспільно-географічне порівняння;
- 2) Прояви гібридної війни в Україні: політика *Russia's Fake*; хакерські атаки, підризна діяльність ботоферм, деструктивна політика УПЦ МП, нагнітання антивакцинаторських настроїв, псевдомінування леговищ, закладів торгівлі, шкіл та інші.
- 3) Мілітаризація Росії; Події та політика РФ у Криму та на Донбасі, 2014 р.
- 4) Міждержавні стосунки та територіальні суперечки між РФ та країнами-сусідами (Фінляндія, Японія, Естонія; Китай; Болгарія, Польща, Молдова, Грузія, Білорусь, Україна): історична хронологія ХХ ст.;
- 5) Територіальна дивергенція РФ; вірогідність реалізації існуючих сценаріїв розпаду Росії на окремі держави;
- 6) Воєнні події в Сирії й міграційна криза у Європі; Реалізація проекту газогону “*Nord Stream-2*”; Проблеми з газопостачанням Молдови; штучно спровокована міграційна криза на польсько-білоруському кордоні; Прояви військового шантажу РФ щодо України у 2021-2022 рр.
- 7) російська агресія в Україні з 22.02.2022 р. – 2 роки війни

Семінар 3. Українська демореальність.

- 1) Головні демографічні тренди країни. Демографічні прогнози;
- 2) Міграція українців: політична, професійна, кар’єрна, трудова. Географія країн-реципієнтів українських трудових мігрантів;
- 3) Бідність й низька довіра до держави – основні проблеми держави й головні чинники депопуляції українського населення.
- 4) Національний, мовний, освітній, конфесійний склад населення. Потреба комплексного обліку населення – проведення Перепису (анонс на 2023 р.).

Семінар 4. Енергетика України.

- 1) Потенціал України у галузі енергетики;
- 2) Міфи про енергетику;
- 3) Зацікавленість іноземних інвесторів зеленою енергетикою в Україні;
- 4) Політика і енергетика. У чому одна з причин війни на Донбасі?
- 5) Новітні тенденції у сфері енергетики у світі і Україні зокрема.

Семінар 5. Сільське господарство України.

- 1) Інновації у сільському господарстві;
- 2) Розвиток ринку землі в Україні;
- 3) Новітні види сільського господарства в Україні: поширення органічного землеробства; спеціалізовані ферми; свинарство “по-новому” та ін.
- 4) Географія та структурна диверсифікація українського сільськогосподарського експорту;
- 5) Проблеми сільського господарства України: значна розораність земель, деградація ґрунтів; застосування важких пестицидів – неонікотиноїдів; монополії агрохолдингів; тощо

Семінар 6. Економічні райони України.

- 1) Сучасна характеристика Донецького економічного району;
- 2) Сучасна характеристика Придніпровського економічного району;
- 3) Сучасна характеристика Північно-Східного економічного району;
- 4) Сучасна характеристика Центрально-Поліського економічного району;
- 5) Сучасна характеристика Причорноморського економічного району;
- 6) Сучасна характеристика Карпатського економічного району;
- 7) Сучасна характеристика Подільського економічного району;
- 8) Сучасна характеристика Центрально-Українського економічного району;
- 9) Сучасна характеристика Західно-Поліського економічного району;

Додаток 1

Основні геополітичні та економічні характеристики України

Україна — держава у східній Європі, з півдня омивається Чорним та Азовським морями.

Кількість населення	41,2 млн осіб (на 1.01.2022 р.; без урахування тимчасово окупованої території АР Крим і м. Севастополя);
Територія	603,5 тис. км ² (за даними Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру)
Протяжність із заходу на схід з півночі на південь	1316 км 893 км
Крайні точки кордонів	6993,63 км
Крайні точки на півночі	с. Грем'яч (Чернігівська обл.)
Крайні точки на півдні	мис Сарич (Автономна Республіка Крим)
Крайні точки на заході	м. Чоп (Закарпатська обл.)
Крайні точки на сході	с. Рання Зоря (Луганської обл.)

Сусідні держави

Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія, Молдова, російська федерація, білорусь.

Клімат

У межах Східноєвропейської рівнини (95% площі), а також середньовисотних Українських Карпат та Кримських гір (5% площі) є, в основному, помірно континентальним, на південному березі Криму має риси субтропічного.

Найбільші річки

(за даними Статистичного щорічника України за 2022 р. – С.18; км)

Дніпро	1121	Інгулець	549
Дністер	925	Псел	520
Південний Буг	806	Случ	451
Сіверський Донець	700	Стир	424
Горинь	577	Західний Буг	401
Десна	575	Оріль	346

Найбільші озера і лимани

(за даними Статистичного щорічника України за 2022 р. – С.19; км²)

<i>Озера</i>		<i>Лимани</i>	
Ялпуг	149	Дніпровський	800
Кагул	90	Утлюцький	700
Кугурлуй	82	Дністровський	360
Сасик	75,3	Сасик, Кундук	205
Катлабуг	68	Молочний	168
		Бузький	162

Найвищі гірські вершини

Українські Карпати		Кримські гори	
Говерла	2061	Роман-Кош	1545
Бребенескул	2032	Демір-Капу	1540
Петрос	2020	Зейтін-Кош	1534
Гутин Томнатик	2016	Кемаль-Егерек	1530
Ребра	2001	Еклізі-Бурун	1527
Піп Іван	1936	Ангара-Бурун	1453

Державний устрій

28 червня 1996 р. була прийнята Конституція, згідно з якою Україна є республікою. До її складу входять Автономна Республіка Крим і 24 адміністративні області, міста Київ та Севастополь. Ці міста мають спеціальний статус, який визначається законами України.

Главою держави є Президент, який виступає від її імені. Він обирається громадянами України на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на 5 років і не більше ніж на два строки підряд.

Єдиним органом законодавчої влади є парламент — Верховна Рада України.

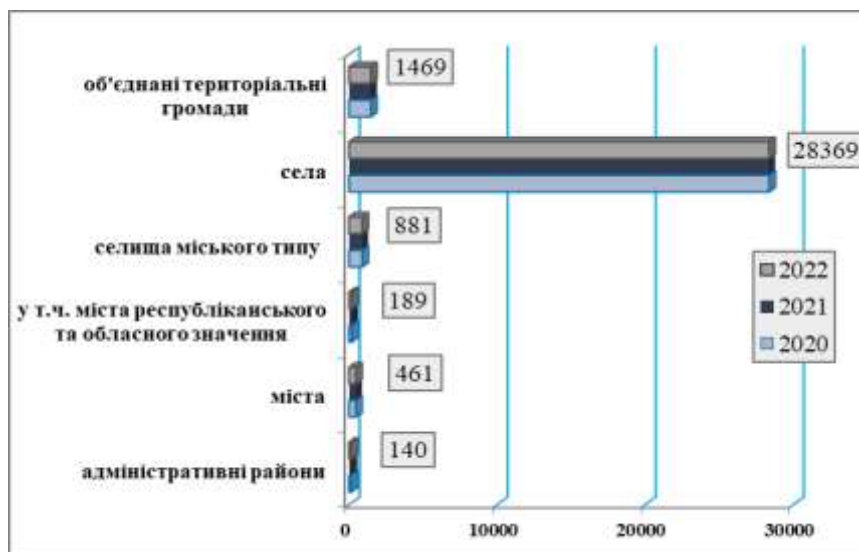
Вищий орган у системі органів виконавчої влади — Кабінет Міністрів України.

Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в державі є народ.

Головне державне свято — День Незалежності України 24 серпня.

Рисунок 1.1.

Кількість районів, міст, селищ міського типу, сільських населених пунктів по Україні, станом на 1 січня 2022 р.

Таблиця 1.1.
Кількість адміністративно-територіальних одиниць за регіонами (на 1 січня 2022 р.)

Адміністративні одиниці	Кількість районів (було) є!!	Адміністративні одиниці	Кількість районів (було) є!!
Автономна Республіка Крим	(14) 10	Миколаївська	(19) 4
області		Одеська	(26) 7
Вінницька	(27) 6	Полтавська	(25) 4
Волинська	(16) 4	Рівненська	(16) 4
Дніпропетровська	(22) 7	Сумська	(18) 5
Донецька	(18) 8	Тернопільська	(17) 3
Житомирська	(23) 4	Харківська	(27) 7
Закарпатська	(13) 6	Херсонська	(18) 5
Запорізька	(20) 5	Хмельницька	(20) 3
Івано-Франківська	(14) 6	Черкаська	(20) 4
Київська	(25) 7	Чернівецька	(11) 3
Кіровоградська	(21) 4	Чернігівська	(22) 5
Луганська	(18) 8	міста	
Львівська	(20) 7	Київ	10 ²
		Севастополь ¹	4 ²

Таблиця 1.2.

Міста республіканського та обласного підпорядкування (станом на 2012 р.)

Області, АР Крим	Назва міста
Міста республіканського підпорядкування	
	Київ
	Севастополь
Міста обласного підпорядкування	
Автономна Республіка Крим (11)	Алушта
	Армянськ
	Джанкой
	Євпаторія
	Керч
	Саки
	Сімферополь
	Судак
	Феодосія
	Ялта
	Яни-Капу (до 2016 р. – <i>Красноперекоськ</i>)

¹ Включаючи м. Інкерман, смт Кача і сільські ради, підпорядковані міській раді.

² Райони у місті.

області	
Вінницька (6)	Вінниця Жмеринка Козятин Ладижин Могилів-Подільський Хмільник
Волинська (4)	Володимир-Волинський Ковель Луцьк Новолинськ
Дніпропетровська (13)	Вільногірськ Дніпро (до 2016 р. – <i>Дніпропетровськ</i>) Жовті Води Кам'янське (кол. <i>Дніпродзержинськ</i>) Кривий Ріг Марганець Нікополь Новомосковськ Павлоград Першотравенськ Покров (кол. <i>Орджонікідзе</i>) Синельникове Тернівка
Донецька (28)	Авдіївка Бахмут (кол. <i>Артемівськ</i>) Вугледар Горлівка Дебальцеве Добропілля Докучаєвськ Донецьк Дружківка Єнакієве Жданівка Костянтинівка Краматорськ Лиман (кол. <i>Красний Лиман</i>) Макіївка Маріуполь Мирноград (кол. <i>Димитров</i>) Новгородівка Покровськ (кол. <i>Красноармійськ</i>) Селідове Слов'янськ Сніжне Торецьк (кол. <i>Дзержинськ</i>) Харцизьк Хрестівка (кол. <i>Кіровське</i>) Шахтарськ Чистякове (кол. <i>Торез</i>) Ясинувата

Житомирська (5)	Бердичів Житомир Коростень Малин Новоград-Волинський
Закарпатська (5)	Берегове Мукачево (до 2017 р. – <i>Мукачеве</i>) Ужгород Хуст Чоп
Запорізька (5)	Бердянськ Енергодар Запоріжжя Мелітополь Токмак
Івано-Франківська (5)	Болехів Івано-Франківськ Калуш Коломия Яремче
Київська (13)	Березань Біла Церква Бориспіль Бровари Буча Васильків Ірпінь Обухів Переяслав-Хмельницький Прип'ять Ржищів Славутич Фастів
Кіровоградська (4)	Знам'янка Кропивницький (до 2016 р. – <i>Кіровоград</i>) Олександрія Світловодськ
Луганська (14)	Алчевськ (кол. <i>Комунарськ</i>) Антрацит Брянка Голубівка (кол. <i>Кіровськ</i>) Довжанськ (кол. <i>Свердловськ</i>) Кадіївка (кол. <i>Стаханов</i>) Лисичанськ Луганськ Первомайськ Ровеньки Рубіжне Сверодонецьк Сорокине (кол. <i>Краснодон</i>) Хрустальний (кол. <i>Красний Луч</i>)

Львівська (9)	Борислав Дрогобич Львів Моршин Самбір Стрий Трускавець Червоноград
Миколаївська (5)	Вознесенськ Миколаїв Очаків Первомайськ Южноукраїнськ
Одеська (7)	Білгород-Дністровський Ізмаїл Одеса Подільськ (кол. <i>Котовськ</i>) Теплодар Чорноморськ (кол. <i>Іллічівськ</i>) Южне
Полтавська (5)	Горішні Плавні (кол. – <i>Комсомольськ</i>) Кременчук Лубни Миргород Полтава
Рівненська (4)	Дубно Вараш (кол. – <i>Кузнецовськ</i>) Острог Рівне
Сумська (7)	Охтирка Глухів Конотоп Лебедин Ромни Суми Шостка
Тернопільська (1)	Тернопіль Чортків
Харківська (7)	Ізюм Куп'янськ Лозова Люботин Первомайський Харків Чугуїв
Херсонська (3)	Каховка Нова Каховка Херсон
Хмельницька (6)	Кам'янець-Подільський Нетішин Славута Старокостянтинів Хмельницький Шепетівка

Черкаська (6)	Ватутіне Золотоноша Канів Сміла Умань Черкаси
Чернівецька (2)	Новодністровськ Чернівці
Чернігівська	Ніжин Прилуки Новгород-Сіверський Чернігів

Таблиця 1.3.

Кількість релігійних організацій^{1*}

(на початок року)

	1996	2000	2010	2014	2018	2020	2022	2023
Усього	17045	22518	33351	37209	36184	36796	28231	...
центри, управління (епархії, дієцезії)	161	221	350	386	384	390	293	...
громади	16583	21693	31940	35646	34637	35210	26656	...
монастирі	147	250	439	519	522	536	452	...
місії	79	184	341	369	367	369	289	...
братства	17	49	76	83	72	84	78	...
духовні навчальні заклади	58	121	199	206	202	207	463	...
Кількість священнослужителів	15315	21281	30516	32456	31952	32996	25892	...
Кількість недільних шкіл	4597	7165	12758	13104	13282	13097

¹На початок 2001 – 2020 років – за даними Міністерства культури та інформаційної політики України, на початок 2021 – 2023 років – за даними Державної служби етнополітики та свободи совісті.

Із кількості зареєстрованих релігійних громад **на початку 2010 р.** (33351 громада) налічувалось: православних – 17834 (53%), католицьких – 4837 (14,5%), протестантських – 9233 (28%), громад іудейського віросповідання – 297 (0,9%), громад мусульман – 571 (1,7%), організацій східних культів – 96 (0,3%), інших організацій – 472 (1,4%). Крім того, діяли 1833 незареєстрованих релігійних організацій.

Із загальної кількості зареєстрованих релігійних громад **на початку 2022 р.** (28231 громад) налічувалось: православних – 15416 (55%), католицьких – 5024 (18%), протестантських – 7170 (25%), громад іудейського віросповідання – 258 (0,9%), громад мусульман – 100 (0,4%), організацій східних культів – 68 (0,2%), інших організацій – 195 (0,7%).

*[оновлено за даними *Статистичного щорічника України за 2022 р.* – С.19]

Таблиця 1.4.

Основні соціально-економічні показники*

	2000	2010	2012	2016	2020	2021	2022
Валовий внутрішній продукт, млрд. грн	170,1	1120,6	1459,1	2383,2	4222,0	5459,6	5191,0
у розрахунку на одну особу, грн	3436	24429	32002	55848	101138	131944	---
Доходи населення, млн. грн	128,7	1101,2	1457,9	2002,4	4045,2	4698,6	---
Індекс споживчих цін (грудень до грудня попереднього року), %	125,8	109,1	99,8	112,4	105,0	110,0	126,6
Індекс цін виробників промислової продукції (грудень до грудня попереднього року), %	120,8	118,7	100,3	135,7	114,5	162,2	...
Індекс цін реалізації продукції сільсько-господарськими підприємствами (до попереднього року), %	155,8	130,0	106,8	109,0	119,2	136,0	101,2
Зведений бюджет, млрд. грн	49,1	314,5	445,5	782,9	1376,7	1662,3	2196,6
дефіцит / профіцит бюджету	1,0	-64,7	-50,8	-54,8	-218,7	-187,8	-845,0
Обсяг реалізованої продукції промисловості (у фактичних цінах), млрд. грн	182,7	1065,8	1400,7	2158,9	3236,4	...	3854,0
Продукція сільського господарства (у постійних цінах 2010 р.), млрд. грн	151,5	201,6	223,3	254,6	–	–	–
Інвестиції в основний капітал, млрд. грн	23,6	189,1	293,7	359,2	508,2	528,8	409,7
Введення в експлуатацію загальної площі житла, млн м ²	5,6	9,3	10,7	9,4	8,5	11,4	7,1
Перевезення вантажів усіма видами транспорту, млрд. т	1,5	1,8	1,9	1,5	1,6
Відправлення пасажирів транспортом загального користування, млрд.	7,8	6,8	6,8	4,9	2,6	2,7	1,6

Продовження таблиці 1.4

	2000	2010	2012	2016	2020	2021	2022
Експорт товарів і послуг, млрд. доларів США	18,1	62,8	82,4	45,1	59,4	79,3	...
Імпорт товарів і послуг, млрд. доларів США	15,1	66,2	91,4	44,6	60,2	80,8	...
Кількість постійного населення (на кінець року), млн. осіб	48,7	45,6	45,4	42,4	41,4	41,0	...
Природний приріст, (скорочення) населення, тис. осіб	-373,0	-200,5	-142,4	-286,6	-323,4	-442,3	...
Кількість зайнятих, тис. осіб	20175	20266	20354,3	16276,9	15915,3	15610,0	...
Кількість безробітних (за методологією МОП), тис. осіб	2655,6	1785,6	1657,2	1678,2	1674,2	1711,6	...
Рівень безробіття (за методологією МОП), %	11,6	8,1	7,5	9,3	9,5	9,9	...
Середньомісячна номінальна заробітна плата, грн.	230	2239	3026	5183	11591	14014	14847

* [оновлено за даними Статистичного щорічника України за 2022 р. – С. 21-22]

Додаток 2

Таблиця 2.1.
Чисельність населення України

	2001	2011	2020	2021	2022	2023
Наявне населення, млн.	48,9	45,8	41,9	41,6	41,2	...
міське	32,9	31,5	29,1	29,0	28,7	...
сільське	16,0	14,3	12,8	12,6	12,5	...
<i>відсотків до всього населення, %</i>						
міське	67,4	68,7	69,5	69,6	69,7	...
сільське	32,6	31,3	30,5	30,4	30,3	...
Постійне населення, млн.	48,7	45,6	41,7	41,4	41,0	...
чоловіки	22,5	21,0	19,3	19,2	19,0	...
жінки	26,2	24,6	22,4	22,2	22,0	...
<i>відсотків до всього населення, %</i>						
чоловіки	46,3	46,1	46,4	46,3	46,4	...
жінки	53,9	53,9	53,6	53,7	53,6	...

Таблиця 2.2.
Динаміка коефіцієнта природного приросту (скорочення) населення України

(на 1000 наявного населення)

Природне скорочення (-) населення України	2001	2010	2020	2021	2022
Усього	-7,6	-4,4	-8,1	-11,2	...
За типами місцевості					
міська	-6,6	-3,3	-7,3	-10,8	...
сільська	-9,6	-6,7	-9,6	-11,8	...

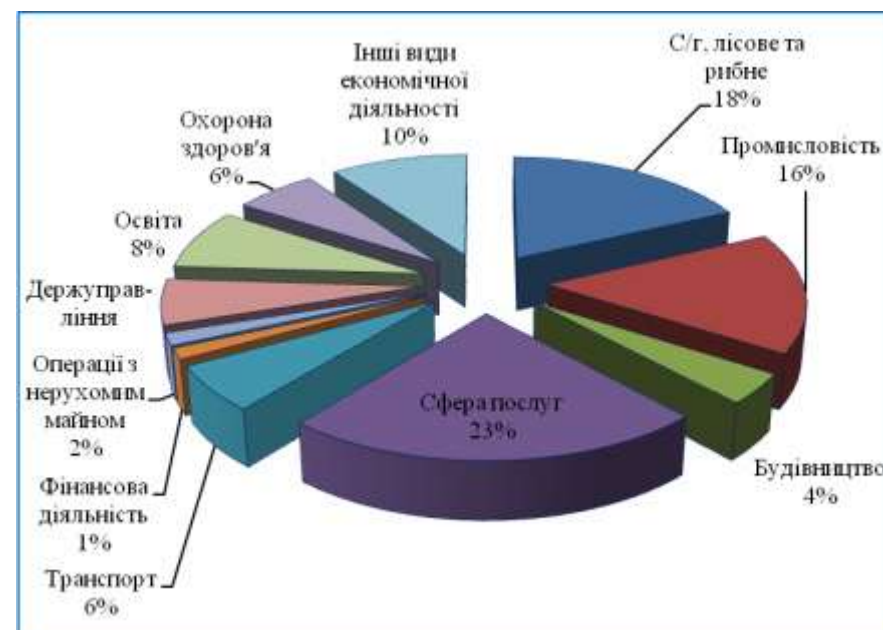
Таблиця 2.3.

Розподіл населення України на вікові групи за відношенням до праці, тис. осіб

Показники	1959	1970	1979	1989	1999	2001	2021
Всього	41869,0	47126,5	49609,3	51452,0	49850,9	48220,6	40997,7
<i>у тому числі</i>							
у віці молодшому за працездатний	11332,5	12539,3	11458,5	11828,3	10035,4	8743,7	6119,9
працездатному віці	24883,1	26246,7	28805,4	28721,6	28199,3	27984,7	24294,9
у віці старшому за працездатний	5653,4	8340,6	9337,7	10895,3	11616,2	11492,8	10152,4

Рисунок 2.1.

Структура зайнятості населення України за видами економічної діяльності, 2016 р.

Таблиця 2.4.

Кількість зайнятого населення України
за видами економічної діяльності

(тис. осіб)

	2000	2012	2016	2020	2021	2022
Усього	20175,0	20354,3	16276,9	15915,3	15610,0	...
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	4334,1	3492,4	2866,5	2721,2	2692,7	...
Промисловість	4598,3	3303,6	2494,8	2358,6	2313,2	...
Будівництво	903,6	902,2	644,5	664,4	690,8	...
Торгівля; Ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку. Діяльність готелів та ресторанів	3121,3	4894,1	3792,9	3934,1	3889,9	...
Діяльність транспорту та зв'язку	1355,0	1361,3	997,2	975,2	961,0	...
Фінансова і страхова діяльність	166,1	324,3	225,6	212,5	210,6	...
Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємствам	815,9	1202,5	255,5	251,2	248,2	...
Державне управління й оборона	1198,6	1079,4	973,1	901,9	873,9	...
Освіта	1609,7	1672,9	1441,4	1394,9	1244,0	...
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	1379,6	1309,9	1030,4	935,4	913,4	...
Інші види економічної діяльності	692,8	811,7	1555	1565,9	1572,3	...

Додаток 3

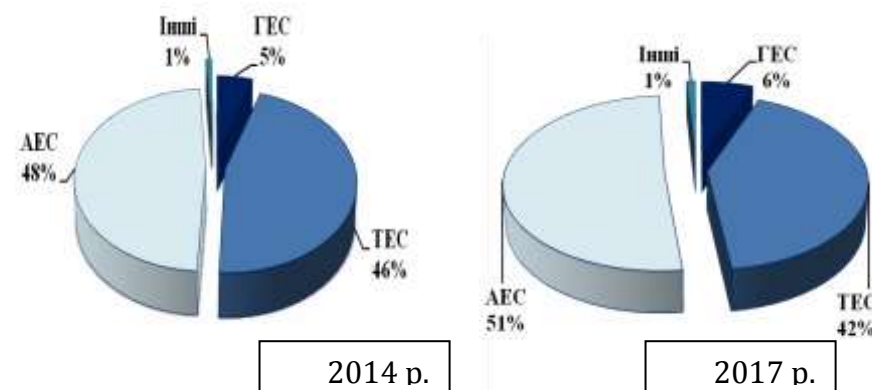
Таблиця 3.1.

Потужність електростанцій і виробництво електроенергії в Україні

	Усі електростанції		у тому числі							
			гідроелектростанції		теплові		атомні		інші (вітрові, сонячні)	
	потужність, млн кВт	виробництво електроенергії, млрд кВт·год	потужність, млн кВт	виробництво електроенергії, млрд кВт·год	потужність, млн кВт	виробництво електроенергії, млрд кВт·год	потужність, млн кВт	виробництво електроенергії, млрд кВт·год	потужність, млн кВт	виробництво електроенергії, млрд кВт·год
1990	55,6	298,5	4,7	10,7	37,1	211,6	13,8	76,2	—	—
2000	52,9	171,4	4,7	11,5	36,3	82,6	11,8	77,3	0,0	0,0
2010	54,6	188,8	5,5	13,2	35,2	86,5	13,8	89,2	0,1	0,1
2014	55,8	182,8	5,9	9,3	35,3	83,5	13,8	88,4	0,8	1,6
2018	51,5	148,3	6,2	11,8	29,4	54,7	13,8	79,4	2,1	2,4
2020	55,1	137,2	6,3	7,4	28,2	36,3	13,8	71,2	6,3	8,9
2021	55,1	137,2	6,3	7,4	28,2	36,3	13,8	71,2	6,3	8,96
2022	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Рисунок 3.1.

Структура виробництва електроенергії в Україні у 2014 та 2017 рр.

Таблиця 3.2.

Динаміка споживання енергетичних матеріалів та продуктів перероблення нафти

(млн. т)

	2000	2004	2008	2010	2012	2014	2018	2020
Вугілля, млн т	63,3	65,9	70,4	67,8	73,3	53,9	45,4	38,0
Газ природний, млрд м ³	68,4	71,1	63,5	55,9	53,4	38,6	31,6	29,9
Нафта сира (включаючи газовий конденсат), млн т	9,4	22,4	10,8	11,3	4,8	2,3	3,0	x
Бензин моторний, млн т	2,9	3,7	5,1*	4,6*	4,2*	3,1*	1,8*	1,8
Газойлі (паливо дизельне), млн т	4,9	5,6	6,2	5,7	6,3	5,4	5,4	5,2
Мазути топкові важкі, млн т	1,2	0,7	1,2	0,8	3,2	1,4	2,4	9,8
Гас, млн т	0,2	0,1	0,4	0,3	3,2	1,4	...	6,4
Торф неагломерований паливний, млн т умовної вологості	0,4	0,4	0,3	0,4	4,3	4,4	4,2	2,8
Дрова для опалення, млн м ³ щільних	2,6	3,0	2,7	2,5	2,8	2,9	4,2	3,9

* з урахуванням обсягів продажу населенню через автозаправні станції

Додаток 4

Таблиця 4.1.

Урожайність основних сільськогосподарських культур у 1940–2022 рр., ц / 1 га

Роки	Зернові культури	Цукрові буряки	Соняшник	Картопля	Овочі	Плоди та ягоди	Виноград
1940	12,4	159	13,1	101	113	22,8	21,8
1950	10,2	168	8,1	107	62	21,2	13,1
1960	15,5	199	10,6	89	103	22,1	34,3
1970	22,8	252	14,8	99	120	25,9	37,6
1980	22,5	213	13,0	79	146	28,7	51,0
1990	35,1	276	15,8	117	149	42,7	58,3
2000	19,4	177	12,2	122	112	38,4	51,7
2010	26,9	279	15,0	132	174	78,2	60,3
2020	42,5	416	20,2	157	207	105,6	75,6
2021	53,9	479	24,6	166	215	117,3	76,1
2022	45,8	541	21,6	174	200	116,1	89,0
<i>Зміна врожайності, разів:</i>							
2022/1940							
2022/1990							
2022/2000							

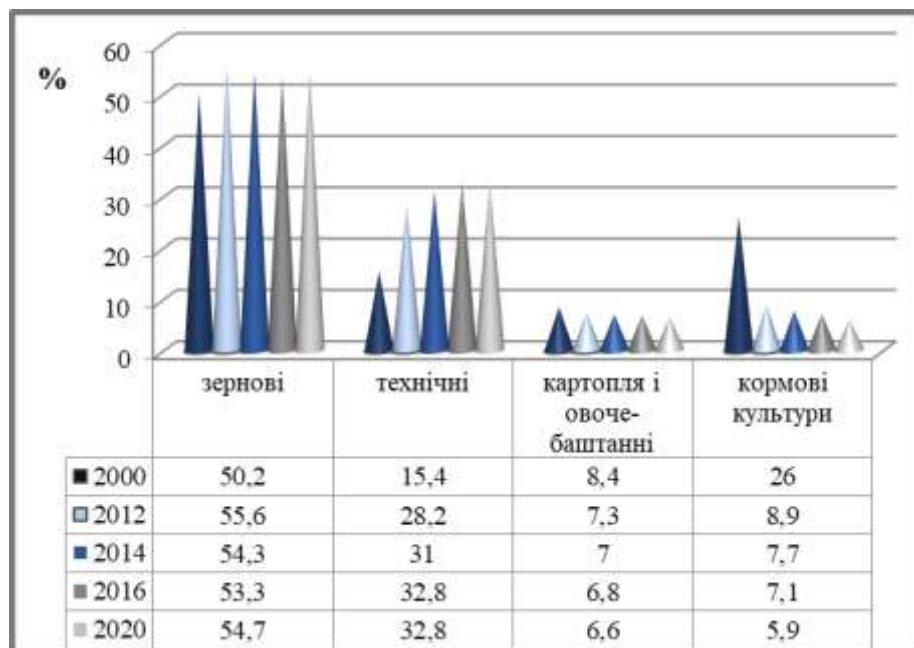
Таблиця 4.2.

Виробництво основних видів продукції тваринництва у 1940–2022 рр.

Роки	М'ясо (у забійній вазі), тис. т	Молоко, тис. т	Яйця, млн. штук	Вовна, т
1940	1127	7114	3273	13454
1950	1195	6804	3490	11884
1960	2068	13995	7187	27583
1970	2850	18712	9202	24837
1980	3500	21112	14606	27243
1990	4358	24508	16287	29804
2000	1663	12658	8809	3400
2010	2059	11249	17052	4192
2020	2478	9264	16167	1573
2021	2438	8714	14071	1497
2022	2207	7768	11922	1237
<i>Зміна виробництва, разів</i>				
2022/1940				
2022/1990				
2022/2000				

Рисунок 4.1.

Зміна структури посівних площ сільськогосподарських культур

У 2021 р. посівні площі в Україні склали 28 581 тис. га;
з них 15 995 тис. га було відведено під зернові;
9 244 тис. га – під технічні культури;
1 807 тис. га – під картоплю та овоче-баштанні;
1 535 тис. га – під кормові культури.

У 2022 р. посівні площі в Україні склали 23 405 тис. га;
з них 12 171 тис. га було відведено під зернові;
8 292 тис. га – під технічні культури;
1 620 тис. га – під картоплю та овоче-баштанні;
1 322 тис. га – під кормові культури.

Таблиця 4.3.

Урожайність зернових культур в Україні у 2019, 2020 рр.

ц/га

	2020 р.		2021		2022	
	Культури зернові та зернобобові	у тому числі пшениця	Культури зернові та зернобобові	у тому числі пшениця	Культури зернові та зернобобові	у тому числі пшениця
Україна	42,5	38,0	53,9	45,3	45,8	39,3
Автономна Республіка Крим		
області						
Вінницька	45,9	42,7	73,4	55,7	44,4	40,3
Волинська	45,1	44,1	46,1	43,4	44,7	43,8
Дніпропетровська	32,3	38,6	43,0	44,0	32,1	32,3
Донецька	34,7	39,3	37,4	40,7	29,6	31,0
Житомирська	48,2	41,1	60,8	46,5	43,3	40,4
Закарпатська	42,0	34,0	43,6	33,6	38,6	35,8
Запорізька	30,1	31,0	37,9	38,4	26,9	28,1
Івано-Франківська	54,2	44,2	65,2	49,7	58,3	50,2
Київська	44,9	42,8	67,6	50,6	48,7	38,4
Кіровоградська	31,4	36,0	65,4	48,7	45,2	42,3
Луганська	34,5	37,8	35,5	38,4	29,9	33,6
Львівська	52,4	44,9	58,0	49,3	58,5	51,3
Миколаївська	26,8	27,0	41,3	42,3	30,3	32,0
Одеська	18,5	17,8	41,2	39,0	26,0	26,3
Полтавська	50,2	44,8	59,2	48,3	57,5	41,3
Рівненська	51,4	43,8	54,1	47,0	49,9	45,3
Сумська	69,1	52,3	59,0	47,5	64,4	53,6
Тернопільська	58,5	47,0	67,8	55,4	59,7	53,2
Харківська	47,7	50,5	46,5	48,0	42,3	38,8
Херсонська	35,0	31,9	43,4	41,2	31,9	31,6
Хмельницька	64,2	45,9	77,2	60,1	63,4	56,4
Черкаська	38,5	43,5	72,7	53,9	56,5	46,4
Чернівецька	48,7	36,9	60,5	50,1	54,0	41,2
Чернігівська	65,6	47,6	71,1	49,7	62,8	48,4

Таблиця 4.4.

**Рівень рентабельності основних видів продукції
сільського господарства
у сільськогосподарських підприємствах**

(відсотків)

	2000	2004	2008	2012	2014	2020	2022
Зерно	64,8	20,1	16,4	15,2	25,8	20,0	...
Насіння соняшнику	52,2	45,2	18,4	45,8	36,5	39,4	...
Цукрові буряки (фабричні)	6,1	-0,8	7,1	15,7	17,9	-13,5	...
Овочі відкритого ґрунту	-1,7	-5,0	11,1	-6,8	16,7	8,0	...
Картопля	14,0	-0,7	7,9	-21,5	9,2	11,0	...
Плоди	-1,1	8,4	13,9	8,8	65,8	19,0	...
Виноград	62,7	8,7	58,8	72,6	61,0	-16,2	...
Молоко і молочні продукти	-6,0	-0,4	4,1	2,3	11,0	20,4	...
М'ясо великої рогатої худоби	-42,3	-33,8	-24,1	-29,5	-35,9	-24,2	...
свиней	-44,3	-14,4	0,3	2,0	5,6	2,6	...
овець та кіз	-46,4	-44,3	-38,6	-40,0	-52,2	-39,4	...
птиці	-33,2	3,8	-11,3	-7,2	-15,4	-0,2	...
Яйця курячі	10,6	15,2	13,0	52,6	58,8	-19,2	...
Вовна	-75,8	-74,7	-74,7	-61,0	-75,1	-72,0	...

Додаток 6

Таблиця 6.1.

**Порівняльна таблиця дев'яти економічних районів України
за низкою показників**

Економічні райони	Площа району	Кількість населення	Рівень урбанізації	Галузі спеціалізації	Центри спеціалізації	Експортний потенціал
	тис. км ²	тис. осіб	%	галузі	центри	
1. Донецький						
2. Придніпровський						
3. Північно-Східний						
4. Центрально-Поліський						
5. Причорноморський						
6. Карпатський						
7. Подільський						
8. Центрально-Український						
9. Західно-Поліський						

Комплект тестових й описових завдань до іспиту

Тестові завдання

1. Визначте форму сучасного адміністративного устрою і форму правління в Україні:
 - а) унітарна парламентсько-президентська республіка;
 - б) унітарна президентсько-парламентська республіка;
 - в) федеративна президентська республіка;
 - г) федеративна парламентська республіка.
2. Абсолютний ВВП України на початку 2023 р. сягнув:
 - а) 5 191,0 млрд. грн;
 - б) 3 559 млрд. грн.;
 - в) 720, 7 млрд. грн.;
 - г) 3 974,5 млрд. грн.
3. Оберіть правильне визначення поняття “ВВП”:
 - а) сукупна вартість товарів і послуг, вироблених і реалізованих впродовж року у країні;
 - б) сукупність усіх доходів, що формується в країні в результаті розвитку господарства;
 - в) сукупність ресурсів і можливостей науки, що дають змогу ефективно вирішувати господарські питання;
 - г) сукупна вартість товарів і послуг, вироблених і реалізованих громадянами і фірмами впродовж року в країні та за кордоном, не враховуючи дохід іноземних громадян і фірм, представлених у країні.
4. Зазначте країну, з якою Україна має найдовший кордон:
 - а) Польща;
 - б) Білорусь;
 - в) Росія;
 - г) Румунія.
5. Вкажіть площу України:
 - а) 703,4 тис. км².
 - б) 603,4 тис. км².
 - в) 560,8 тис. км².
 - г) 487,4 тис. км².
6. Зазначте, якою є протяжність території України зі сходу на захід:
 - а) 1974 км;
 - б) 1316 км;
 - в) 1111 км;
 - г) 7050 км.
7. Вкажіть назву геометричного центру України:
 - а) м. Київ;
 - б) селище Добровеличківка;
 - в) с. Ділове;
 - г) с. Соломонове.

8. Конкретизуйте загальну кількість сільських населених пунктів в Україні, з прив'язкою до дати:
 - а) 15 678;
 - б) 25 567;
 - в) 28 369;
 - г) 30 490.
9. Яка кількість міст була зафіксована в Україні у 2021 р.:
 - а) 461;
 - б) 490;
 - в) 180;
 - г) 885.
10. Розташуйте послідовно міста-мільйонери України у порядку збільшення людності:
 - а) Одеса;
 - б) Харків;
 - в) Дніпро;
 - г) Київ;
 - д) Донецьк.
11. Для яких областей характерний поділ на найменшу кількість адміністративних районів:
 - а) Львівська, Запорізька, Кіровоградська;
 - б) Тернопільська, Хмельницька, Чернівецька;
 - в) Одеська, Харківська, Полтавська;
 - г) Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська.
12. Розташуйте послідовно області України в порядку зменшення їх площ:
 - а) Чернівецька;
 - б) Одеська;
 - в) Тернопільська;
 - г) Донецька.
13. Вкажіть, у якій послідовності розташовані області України на Азово-Чорноморському узбережжі, починаючи зі сходу:
 - а) Запорізька;
 - б) Донецька;
 - в) Херсонська;
 - г) Миколаївська.
14. Вкажіть державу, з якою Україна має найкоротший суходільний кордон:
 - а) Угорщина;
 - б) Молдова;
 - в) Словаччина;
 - г) Румунія.
15. Зазначте, з якою областю України Білорусь не має спільного кордону:
 - а) Рівненська;
 - б) Київська;
 - в) Чернігівська;
 - г) Сумська.

16. Оберіть групу країн, які разом з Україною входять до складу ГУАМ:
- а) Грузія, Узбекистан, Азербайджан, Молдова;
 - б) Грузія, Азербайджан, Молдова;
 - в) Греція, Узбекистан, Афганістан, Мальта;
 - г) Румунія, Болгарія, Туреччина, Грузія.
17. Вкажіть країну, з якою Україна має найбільший товарообіг на сучасному етапі:
- а) Туреччина;
 - б) Росія;
 - в) Китай;
 - г) Польща;
 - д) ваш варіант.
18. Розташуйте послідовно області України вздовж кордону з Росією з півночі на південь:
- а) Харківська;
 - б) Донецька;
 - в) Луганська;
 - г) Сумська.
19. Розташуйте послідовно від гирла р. Дунай області, які мають вихід до моря:
- а) Запорізька;
 - б) Миколаївська;
 - в) Донецька;
 - г) Одеська.
20. Вкажіть, якому історико-географічному краю відповідає більша частина території Волинської та Рівненської областей:
- а) Поділля;
 - б) Волинь;
 - в) Бессарабія;
 - г) Слобожанщина.
21. Яка з перелічених українських етнічних земель входить нині до складу Польщі:
- а) Берестейщина;
 - б) Мармарощина;
 - в) Холмщина;
 - г) Пряшівщина.
22. Назвіть крайню східну точку України:
- а) с. Мілове Луганської області;
 - б) с. Рання Зоря Луганської області;
 - в) м. Довжанськ Луганської області;
 - г) с. Бірюкове Луганської області.
23. Оберіть варіант, у якому вказано адміністративні області, які межують одна з одною:
- а) Полтавська, Донецька, Луганська;
 - б) Дніпропетровська, Запорізька, Одеська;
 - в) Кіровоградська, Вінницька, Черкаська;
 - г) Миколаївська, Київська, Хмельницька.

24. Оберіть правильну відповідь, яка характеризує сучасне населення України:
- а) середній вік населення становить 25 років;
 - б) для населення України характерний другий тип відтворення населення;
 - в) населення характеризується значною міграційною ослістю;
 - г) населення України характеризується значною міграційною мобільністю.
25. Оберіть варіант, у якому правильно вказано довоєнний розподіл населення України за місцем проживання:
- а) 45% і 55%;
 - б) 69% і 31%;
 - в) 61% і 39%;
 - г) 55% і 45%.
26. Усереднена щільність населення України (з огляду на офіційну статистику) у 2021 р. становила:
- а) 68 осіб/км²;
 - б) 70 осіб/км²;
 - в) 88 осіб/км²;
 - г) 43 особи /км².
27. Складіть послідовність галузей господарства України за показником зайнятості в них населення, починаючи з найменшого:
- а) транспорт і зв'язок;
 - б) промисловість;
 - в) сільське господарство;
 - г) освіта, наука, культура.
28. Розташуйте послідовно адміністративні області України у порядку зростання щільності населення:
- а) Черкаська;
 - б) Донецька;
 - в) Чернігівська;
 - г) Чернівецька.
29. Коли зі складу УРСР було вилучено Шахтинський і Таганрозький округи?
- а) у 1941 році;
 - б) у 1925 році;
 - в) у 1930 році;
 - г) у 1954 році.
30. Розташуйте області України в порядку збільшення у них рівня урбанізації:
- а) Закарпатська;
 - б) Донецька;
 - в) Луганська;
 - г) Черкаська.
31. Розташуйте національні меншини України послідовно у порядку зменшення їх чисельності:
- а) євреї;
 - б) росіяни;
 - в) поляки;
 - г) греки.

32. Визначте варіант, де вказано області із дуже строкатим національним складом населення:
а) Одеська, Закарпатська;
б) Житомирська, Чернігівська;
в) Полтавська, Київська;
г) Черкаська, Кіровоградська.
33. Зазначте, до якої мовної сім'ї належить українська мова:
а) Уральської;
б) Семіто-хамітської;
в) Індоевропейської;
г) Алтайської.
34. Розташуйте послідовно країни у порядку збільшення у них чисельності української діаспори:
а) Молдова;
б) Росія;
в) Білорусь;
г) Казахстан.
35. Оберіть з переліку об'єктів природно-заповідного фонду України природний заповідник:
а) Шацький;
б) Дунайський;
в) "Медобори";
г) Чорноморський.
36. Яка частка зайнятих у 2021 р. припадала на промисловість та сільське господарство:
а) 18 і 19%;
б) 15 і 17%;
в) 20 і 21%;
г) ваш варіант відповіді.
37. Яка частка зайнятих у 2021 р. припадала на сфери освіти і охорони здоров'я:
а) 8 і 6%;
б) по 9%;
в) 15 і 20%;
г) ваш варіант відповіді.
38. Вкажіть назву гірського хребта Українських Карпат, на якому розташовані найвищі вершини:
а) Зовнішні Карпати;
б) Вододільно-Верховинський;
в) Вулканічний;
г) Полонинсько-Чорногірський.
39. Вкажіть назву найвищої точки рівнинної частини території України:
а) Вапнярка;
б) Берда;
в) Бельмак-Могила;
г) Могила-Мечетна.

40. З переліку нафтопереробних заводів України найдовше працював:
а) Дрогобицький;
б) Кременчуцький;
в) Надвірнянський;
г) Лисичанський;
д) Херсонський.
41. У структурі споживання енергетичних матеріалів України другу позицію займає:
а) вугілля;
б) газ;
в) нафта;
г) торф.
42. Розташуйте послідовно притоки Дніпра в межах України за довжиною, починаючи з найкоротшої:
а) Прип'ять;
б) Тетерів;
в) Рось;
г) Десна.
43. Зазначте, на якій височині розташований витік найбільшої річки України:
а) Валдайська;
б) Смоленсько-Московська;
в) Приволзька;
г) Придніпровська.
44. Вкажіть, котрий із лиманів Чорного моря є найбільшим за площею?
а) Хаджибейський;
б) Куяльницький;
в) Тилігульський;
г) Дністровський.
45. Структура виробництва електроенергії в Україні у 2021 р. виглядала так:
а) ТЕС _____%;
б) ГЕС _____%;
в) АЕС _____%.
46. Роботу котрих ТЕС забезпечувало кам'яне вугілля з Донецького басейну?
а) Вуглегірська;
б) Бурштинська;
в) Добротвірська;
г) Трипільська;
г) Рівненська.
47. Які з дев'яти економічних районів України не мають яскраво вираженого і потужного районоформуючого центру:
а) Столичний, Карпатський, Північно-Східний;
б) Донецький, Придніпровський, Причорноморський;
в) Центральний, Західно-Волинський, Подільський.

48. Уточніть, яка частка посівних площ України у 2022 р. припадала на зернові культури?
а) 30 %;
б) 45 %;
в) 19 %;
г) Ваш варіант.....
49. Котрі з перелічених електростанцій є вітровими:
а) Ладижинська;
б) Ботієвська;
в) Скадовська;
г) Старокозача.
50. Назвіть не менше п'яти міст ... області.
51. Кількість зайнятого економічно активного населення в Україні з року в рік зменшується. Станом на 2021 р. вона становила:
а) 15 610 тис. осіб;
б) 17 955 тис. осіб;
в) 62 356 237 осіб;
г) 22 058 млн осіб.
52. Яка кількість адміністративних районів у Вінницькій, Закарпатській, Івано-Франківській областях?
а) 6;
б) 7;
в) 9;
г) Ваш варіант відповіді.
53. Які територіальні відміни ви зафіксували при картографуванні показника “Врожайність пшениці” ?
54. Який обсяг вугілля було спожито в Україні у 2021 р.?
а) 38 млрд м³;
б) 54 млн т;
в) 42 млн т;
г) 38 млн т.
55. Чому Україну у 2021 р. все ще відносили до держав аграрно-індустріального типу, не зважаючи на те, що доволі значний відсоток населення був зосереджений у сфері послуг?
56. Нікопольський (НЗФ), Запорізький (ЗЗФ), Кадіївський (КЗФ) заводи в Україні спеціалізуються на виробництві:
а) труб;
б) вогнетривів;
в) феросплавів;
г) сталі.

57. Зазначте, на якій території переважно вирощують яру пшеницю:
а) Передкарпаття;
б) Полісся;
в) Лісостеп;
г) Степ.
58. Вкажіть чинник, який найбільше впливає на структуру, розміщення і спеціалізацію тваринництва в Україні:
а) природні умови;
б) наявність кваліфікованої робочої сили;
в) історичні умови розвитку тваринництва;
г) характер кормової бази різних регіонів;
д) ринкова кон'юнктура.
59. Розташуйте послідовно родовища мінеральних вод із заходу на схід:
а) Миргородське;
б) Хмільницьке;
в) Збручанське;
г) Стебницьке.
60. Визначте тектонічну структуру, у межах якої розташовані основні родовища урану:
а) Донецька складчаста область;
б) Український щит;
в) Волино-Подільська плита;
г) Причорноморська западина.
61. Оберіть групу областей, у яких розташовані основні центри видобування бурого вугілля:
а) Кіровоградська, Черкаська;
б) Житомирська, Вінницька;
в) Кіровоградська, Запорізька;
г) Київська, Житомирська.
62. Виберіть із запропонованого переліку групу нерудних корисних копалин:
а) кварцит, золото, природний газ, мергель;
б) боксити, нафта, озокерит, сірка;
в) апатити, кам'яна сіль, поліметали, сірка;
г) графіт, фосфорити, торф, доломіти.
63. Визначте, які транспортні шляхи було прокладено між Львовом і Перемишлем у 1861 р. та між Одесою і Балтою в 1865 р.:
а) судноплавні канали;
б) трубопроводи;
в) шосейні дороги;
г) залізничні колії.
64. Який нафтопровід було прокладено в Україні після проголошення незалежності:
а) “Дружба”;
б) Одеса – Броди;
в) Качанівка – Охтирка;
г) Мічуринськ (росія) – Кременчук.

65. Розташуйте послідовно види транспорту за обсягами вантажообігу, починаючи з найбільшого показника:

- а) водний;
- б) залізничний;
- в) автомобільний;
- г) трубопровідний.

66. У яких областях України фіксовані найвищі значення показника “врожайності пшениці”:

- а) Сумська;
- б) Львівська;
- в) Івано-Франківська;
- г) Хмельницька;
- г) Тернопільська.

67. Вкажіть регіон, для якого характерна найщільніша мережа залізниць:

- а) Поділля;
- б) Донбас;
- в) Причорномор’я;
- г) Полісся.

68. Вкажіть, площу української етнічної території, визначену академіком С.Л. Рудницьким:

- а) 905 тис.км²;
- б) 1056 тис.км²;
- в) 606 тис. км²;
- г) 932 тис. км².

69. Вкажіть, площу української етнічної території, визначену професором В.М. Кубійовичем:

- а) 905 тис.км²;
- б) 1056 тис.км²;
- в) 606 тис. км²;
- г) 932 тис. км².

70. Оберіть групу міст, які в Україні є великими залізничними вузлами:

- а) Київ, Жмеринка, Львів;
- б) Мелітополь, Харків, Бердянськ;
- в) Маріуполь, Миколаїв, Бориспіль;
- г) Гайворон, Феодосія, Донецьк.

71. Розташуйте послідовно в напрямку із заходу на схід залізничні вузли:

- а) Хмельницький;
- б) Вапнярка;
- в) Тернопіль;
- г) Дебальцеве.

72. Яку кількість територіальних громад фіксують в Україні, 2021 р.:

- а) 490;
- б) 1469;
- в) 2180;
- г) 868.

73. Вкажіть назву центру авіакосмічної промисловості України:

- а) Львів;
- б) Запоріжжя;
- в) Київ;
- г) Дніпро.

74. Розташуйте послідовно порти на річці Дунай, починаючи від гирла:

- а) Кілія;
- б) Рені;
- в) Вилкове;
- г) Ізмаїл.

75. Котре з названих нижче водосховищ розташоване на річці Південний Буг:

- а) Ладжинське;
- б) Оскільське;
- в) Кам’янське;
- г) Печенізьке.

76. Розташуйте послідовно водосховища на Дніпрі у напрямку від витоку до гирла:

- а) Канівське;
- б) Київське;
- в) Каховське;
- г) Кременчуцьке.

77. Укажіть корисні копалини, на які багатий Північно-Східний економічний район.

- а) графіт;
- б) залізні руди;
- в) калійні солі;
- г) марганцеві руди.

78. З’ясуйте, з якою тектонічною структурою пов’язані Калусько-Голинське, Стебницьке родовища калійної солі?

- а) Український щит;
- б) Дніпровсько-Донецька западина;
- в) Передкарпатський крайовий прогин;
- г) Причорноморська западина.

79. Вкажіть основні центри видобутку кам’яної солі в Україні:

- а) Калуш і Стебник;
- б) Новий Розділ і Новояворівськ;
- в) Слов’янськ і Лисичанськ;
- г) Артємівськ і Солотвино.

80. Назвіть найбільші газові родовища України.

81. Зазначте, який з названих регіонів не є нафтогазоносним:
- Дніпровсько-Донецький;
 - Львівсько-Волинський;
 - Карпатський;
 - Причорноморсько-Кримський.
82. Який з названих басейнів корисних копалин характеризується високою собівартістю, пов'язана з глибоким заляганням пластів невеликої потужності:
- Донецький;
 - Львівсько-Волинський;
 - Дніпровський;
 - Криворізький.
83. Розташуйте послідовно із сходу на захід центри буровугільної і кам'яновугільної галузей:
- Олександрія;
 - Павлоград;
 - Червоноград;
 - Ватутіне.
84. Розташуйте послідовно залізорудні басейни та родовища за обсягом видобування руди, починаючи з найбільшого:
- Кременчуцький;
 - Керченський;
 - Криворізький;
 - Білозерський.
85. Виберіть групу областей, які найменш забезпечені водними ресурсами:
- Донецька, Запорізька, Миколаївська, Херсонська;
 - Дніпропетровська, Полтавська, Сумська, Харківська;
 - Вінницька, Одеська, Тернопільська, Хмельницька;
 - Київська, Кіровоградська, Миколаївська, Черкаська.
86. Зазначте, яка галузь не входить до складу паливної промисловості:
- нафтова промисловість;
 - газова промисловість;
 - сланцева промисловість;
 - електроенергетика.
87. Нинівське, Прилуцьке, Бориславське, Долинське — є родовищами:
- газу;
 - нафти;
 - сірки;
 - кам'яного вугілля.
88. Яке з названих родовищем є газовим родовищем:
- Єфремівське;
 - Слов'янське;
 - Бориславське;
 - Іршанське.

89. Котре з названих є родовищем ртуті:
- Єфремівське;
 - Слов'янське;
 - Бориславське;
 - Микитівське.
90. Вкажіть область, у якій зосереджене найбільше родовище титанових руд:
- Миколаївська;
 - Житомирська;
 - Дніпропетровська;
 - Донецька.
91. Розташуйте послідовно з півночі на південь залізорудні басейни і райони:
- Білозерський басейн;
 - Криворізький басейн;
 - Кременчуцький район;
 - Керченський басейн.
92. Виберіть варіант, у якому зазначено галузі кольорової металургії, що працюють на власній сировині і є найбільш забезпеченими нею:
- алюмінієва і цинкова;
 - титанова і ртутна;
 - нікелева і магнієва;
 - мідна і свинцева.
93. Визначте, яке з перелічених родовищ не є родовищем кам'яної солі:
- Артемівське;
 - Слов'янське;
 - Солотвинське;
 - Стебниківське.
94. Розташуйте послідовно із заходу на схід центри виробництва фосфатних добрив в Україні:
- Костянтинівка;
 - Суми;
 - Одеса;
 - Вінниця.
95. Вкажіть послідовність розміщення центрів азотних добрив, починаючи із заходу на схід:
- Кам'янське;
 - Черкаси;
 - Сєверодонецьк;
 - Рівне.
96. Визначте послідовність розташування центрів нафтопереробки в Україні зі сходу на захід:
- Кременчук;
 - Одеса;
 - Дрогобич;
 - Лисичанськ.

97. Вкажіть, у якому з названих міст розташований глиноземний завод:
- Дніпро;
 - Донецьк;
 - Запоріжжя;
 - Миколаїв.
98. Зазначте, який основний чинник впливає на розміщення підприємств важкого машинобудування:
- наявність робочої сили;
 - транспортний;
 - споживчий;
 - сировинний.
99. Вкажіть галузь точного машинобудування:
- приладобудування;
 - суднобудування;
 - тракторобудування;
 - верстатобудування.
100. Визначте форму організації виробництва, коли кінцевий продукт одного виробництва є сировиною для іншого:
- спеціалізація;
 - комбінунання;
 - кооперування;
 - концентрація.
101. Розташуйте послідовно види транспорту за обсягами пасажирообігу, починаючи з найбільшого показника:
- водний;
 - залізничний;
 - автомобільний;
 - міський електротранспорт;
 - авіаційний.
102. Котрий із зазначених об'єктів електроенергетики розташований у Харківській області?
- Добровірська ТЕС;
 - Зміївська ТЕС;
 - Бурштинська ТЕС;
 - Вуглегірська ТЕС.
103. Вкажіть послідовність розташування ГЕС, рухаючись від гирла р. Дніпро:
- Каховська;
 - Канівська;
 - Кременчуцька;
 - Дніпрогес.
104. З переліку об'єктів електроенергетики виділіть АЕС:
- Кременчуцька;
 - Запорізька;
 - Південноукраїнська;
 - Київська.

105. Розташуйте послідовно з північного заходу на південний схід міста – супутники АЕС:
- Южноукраїнськ;
 - Нетішин;
 - Вараш;
 - Енергодар.
106. Котра з названих АЕС в Україні до війни мала статус найпотужнішої?
- Запорізька;
 - Хмельницька;
 - Рівненська;
 - Південноукраїнська.
107. Вкажіть область, у якій розташована Тербле-Ріцька ГЕС:
- Львівська;
 - Івано-Франківська;
 - Закарпатська;
 - Чернівецька.
108. Визначте варіант, у якому вказано варіант електростанцій одного типу:
- Ладижинська, Кременчуцька;
 - Каховська, Рівненська;
 - Південноукраїнська, Зміївська;
 - Бурштинська, Старобешівська.
109. Розташуйте послідовно із заходу на схід центри легкої промисловості України:
- Полтава;
 - Богуслав;
 - Донецьк;
 - Тернопіль.
110. Яка частка католицьких релігійних громад була фіксована в Україні, 2021 р.:
- 54%;
 - 18%;
 - 8%;
 - 26%.
111. Вкажіть, яке місто вважають центром лляної промисловості:
- Київ;
 - Кропивницький;
 - Житомир;
 - Херсон.
112. Розмістіть послідовно центри чорної металургії у порядку віддаленості від Криворізького залізрудного басейну:
- Запоріжжя;
 - Маріуполь;
 - Макіївка;
 - Донецьк.

113. Визначте послідовність етапів металургійного виробництва:
- а) виплавка сталі;
 - б) виробництво прокату;
 - в) виплавка чавуну;
 - г) збагачення руди.
114. Визначте чинник, який вплинув на розвиток чорної металургії у Придніпров'ї:
- а) транспортний;
 - б) екологічний;
 - в) природно-ресурсний;
 - г) споживчий.
115. Найпотужніший металургійний комбінат України на третьому році війни?
- а) “Запоріжсталь”;
 - б) “Азовсталь”;
 - в) “Асцелор Міттал Стіл Кривий Ріг”;
 - г) Металургійний комбінат *імені Ілліча*.
116. Вкажіть виробництво, яке не належить до чорної металургії:
- а) виробництво чавуну;
 - б) виробництво металургійного устаткування;
 - в) видобуток і збагачення залізної руди;
 - г) видобуток і збагачення марганцевої руди.
117. Яка частка православних релігійних громад була фіксована в Україні, 2021 р.:
- а) 61%;
 - б) 55%;
 - в) 58%;
 - г) 90%.
118. Розташуйте адміністративні області України за часткою розораності у них сільськогосподарських земель, починаючи з найнижчого показника:
- а) Чернігівська;
 - б) Вінницька;
 - в) Херсонська;
 - г) Закарпатська.
119. Виберіть галузь легкої промисловості, центри якої зосереджені на Поліссі:
- а) вовняна;
 - б) льяна;
 - в) бавовняна;
 - г) конопле-джутова.
120. Зазначте, яка технічна культура є головною на Поліссі:
- а) кукурудза;
 - б) льон-довгунець;
 - в) соняшник;
 - г) пшпун.

121. Вкажіть агропромислову зону, спеціалізацією якої є молочно-м'ясне скотарство, зернове та цукрово-бурякове господарство:
- а) степ;
 - б) лісостеп;
 - в) Полісся;
 - г) Карпатська.
122. Вкажіть агропромислову зону, на території якої розвивається м'ясо-молочне скотарство, виноградарство, баштанництво:
- а) Лісостепова;
 - б) Поліська;
 - в) Степова;
 - г) Карпатська.
123. Виберіть найбільший довоєнний центр тракторобудування в Україні:
- а) Вінниця;
 - б) Київ;
 - в) Кропивницький;
 - г) Харків.
124. Розташуйте послідовно із заходу на схід центри верстатобудування в Україні:
- а) Харків;
 - б) Київ;
 - в) Дніпро;
 - г) Бердичів.
125. Розташуйте послідовно із заходу на схід центри деревообробної промисловості України:
- а) Мукачеве;
 - б) Шостка;
 - в) Надвірна;
 - г) Біла Церква.
126. Уточніть спеціалізацію підприємств, які розташовані у Великому Бичкові, Перечині, Славуті, Коростені:
- а) целюлозно-паперова;
 - б) деревообробка;
 - в) лісохімія;
 - г) меблева.
127. У якій з областей було зосереджено найбільше підприємств кольорової металургії:
- а) Донецька область;
 - б) Херсонська область;
 - в) Вінницька область;
 - г) Харківська область.
128. Розташуйте послідовно центри кольорової металургії, рухаючись із заходу на схід:
- а) Костянтинівка;
 - б) Калуш;
 - в) Побузьке;
 - г) Запоріжжя.

129. Оберіть групу міст, які є центрами виробництва цементу:
- Житомир, Черкаси;
 - Краматорськ, Бахчисарай;
 - Канів, Малин;
 - Переяслав-Хмельницький, Львів.
130. Зазначте, яка галузь хімічної промисловості орієнтується на споживача:
- виробництво кам'яної солі;
 - виробництво соди;
 - виробництво калійних добрив;
 - виробництво H_2SO_4 .
131. Виберіть із запропонованого переліку головну складову експорту України:
- зернові;
 - чорні метали та вироби з них;
 - продукція машинобудування;
 - продукція хімічної промисловості;
 - ваш варіант відповіді.
132. Укажіть форму економічних зв'язків, яка виявляється у створенні на частині території країни пільгових умов для економічної діяльності.
- вільна економічна зона;
 - кооперування виробництва;
 - монетарна політика держави;
 - спільне підприємництво;
 - кредитно-фінансові відносини.
133. Оберіть правильний варіант ланцюга “галузь – продукція – основний чинник розміщення”:
- чорна металургія – алюміній – дешева електроенергія;
 - харчова промисловість – хлібобулочні вироби – сировина;
 - машинобудування – літаки – кваліфіковані кадри;
 - лісова промисловість – меблі – робоча сила.
134. Високопільське родовище у Дніпропетровській області дає змогу постачати сировину для:
- виробництва труб;
 - алюмінієвої промисловості;
 - для виробництва сталі;
 - для виробництва фарб, якісного скла.
135. Вкажіть правильну спеціалізацію області:
- Тернопільська — добування корисних копалин;
 - Донецька — вирощування зернових;
 - Дніпропетровська — чорна металургія;
 - Київська — кольорова металургія.
136. Вкажіть головний чинник, що визначає розміщення АЕС:
- природні умови;
 - наявність паливної сировини і водних ресурсів;
 - наявність споживача і дефіцит паливних ресурсів;
 - робоча сила і транспорт.

137. Розшифруйте словосполучення воєнного часу “*економіка з коліс*”.
138. Вкажіть, до якого типу економіки воєнного часу належить Придніпров'я:
- командної економіки;
 - економіки перехідного, регульованого типу;
 - ринкової економіки;
 - економіки змішаного типу.
139. Розташуйте послідовно із заходу на схід адміністративні одиниці Причорноморського економічного району:
- Миколаївська обл.;
 - Одеська обл.;
 - АР Крим;
 - Херсонська обл.
140. Визначте, для якого промислового вузла було характерне наступне сполучення галузей: чорна металургія, вугільна промисловість, коксохімія, важке машинобудування:
- Полтавський;
 - Львівський;
 - Донецький;
 - Дніпровський.
141. Визначте відповідність між областями та особливостями їх географічного положення:
1. Волинська.	А. Має спільний кордон з чотирма країнами Європейського Союзу.
2. Тернопільська.	Б. Південна частина області омивається водами Чорного моря.
3. Миколаївська.	В. Має спільний державний кордон з країною – членом ЄС та країною – членом СНД.
4. Закарпатська.	Г. Майже вся східна межа області проходить по річці Збруч.
Д. Має спільний державний кордон з Росією.
142. Визначте відповідність між географічними об'єктами та областями України, на території яких вони розташовані
1. г. Берда.	А. Черкаська область.
2. Бердянська коса.	Б. Чернівецька область.
3. м. Рахів.	В. Запорізька область.
4. Канівські гори.	Г. Закарпатська область.
Д. АР Крим.
143. Вкажіть відповідність між географічними об'єктами та областями України, у межах яких вони розташовані:
1. Заповідник “Розточчя”.	А. Харківська.
2. Озеро Світязь.	Б. Волинська.
3. Ладизинське водосховище.	В. Львівська.
4. Трипільська ДРЕС	Г. Київська
Д. Вінницька.

144. Вкажіть відповідність між природними об'єктами та областями України, у межах яких вони знаходяться:

1. Гора Берда	А. Чернівецька область
2. Озеро Синевир	Б. Миколаївська область.
3. Біосферний заповідник “Асканія-Нова”	В. Херсонська область.
4. Дендропарк “Софіївка”	Г. Закарпатська область.
	Д. Черкаська область.

145. Визначте відповідність між назвами природоохоронних об'єктів та їхнім природно-заповідним статусом:

1. Олександрія.	А. Ботанічний сад.
2. Чорноморський.	Б. Біосферний заповідник.
3. Нікітський.	В. Дендрологічний парк.
4. Карадазький.	Г. Зоологічний парк.
	Д. Природний заповідник.

146. Визначте відповідність між пасмами Українських Карпат та їхніми характерними ознаками:

1. Полонинсько-Чорногірські Карпати.	А. Охоплює Рахівські і Чивчинські гори.
2. Мармароський масив.	Б. Тут розташовані найважливіші перевали, які сполучають Передкарпаття і Закарпаття.
3. Вододільно-Верховинський хребет.	В. Пасмо має іншу назву “Скибові Карпати”.
4. Зовнішні Карпати.	Г. Височить окремими конусами згаслих вулканів.
	Д. Тут розташовані шість вершин, висота яких понад 2 тис. метрів.

147. Знайдіть відповідність між географічними точками на території України та їхніми назвами:

1. мис Сарич.	А. Крайня східна точка.
2. с. Ділове.	Б. Географічний центр України.
3. с. Соломонове (околиці м. Чоп).	В. Крайня західна точка.
4. с. Рання Зоря	Г. Географічний центр Європи.
	Д. Крайня південна точка.

148. Зазначте відповідність між річками і річковими басейнами, до яких вони належать:

1. Інгулець.	А. Басейн р. Десна.
2. Прут.	Б. Басейн р. Вісла.
3. Сан.	В. Басейн р. Дніпро.
4. Сейм.	Г. Басейн р. Дністер.
	Д. Басейн р. Дунай.

149. Вкажіть відповідність між містами та їх населеністю:

1. Львів	А. 300 тис. осіб.
2. Дніпро	Б. 60 тис. осіб.
3. Кропивницький	В. 810 тис. осіб.
4. Жмеринка	Г. 1180 тис. осіб.
	Д. 10 тис. осіб.

150. Вкажіть відповідність між типами населених пунктів за кількістю жителів та населеністю міст:

1. Малі (до 50 тис. осіб).	А. Умань.
2. Середні (50 – 100 тис. осіб).	Б. Керч.
3. Великі (100 – 250 тис. осіб).	В. Глухів.
4. Дуже великі (250 – 500 тис. осіб).	Г. Херсон.
	Д. Запоріжжя.

151. Визначте відповідність між етнічними землями, що перебувають за межами державної території України, і країнами, до складу яких їх нині відносять:

1. Берестейщина	А. Польща.
2. Кубань	Б. Росія.
3. Холмщина	В. Білорусь.
4. Мармарощина	Г. Угорщина.
	Д. Румунія.

152. Визначте відповідність між датами і подіями, пов'язаними з історією формування державної території сучасної України:

1. 1939 р.	А. Кримська область увійшла до складу Української рспр.
2. 1940 р.	Б. До складу Української рспр увійшли Північна Буковина та Південна Бессарабія.
3. 1945 р.	В. Україна увійшла до складу ссрр.
4. 1954 р.	Г. До складу Української рспр увійшла Закарпатська область.
	Д. Західна Україна увійшла до складу Української рспр.

153. Вкажіть відповідність між старими та сучасними назвами адміністративних одиниць України:

1. Сталінська обл.	А. АР Крим.
2. Ворошиловградська обл.	Б. Івано-Франківська обл.
3. Кримська обл.	В. Луганська обл.
4. Станіславська обл.	Г. Кіровоградська обл.
	Д. Донецька обл.

154. Визначте відповідність між прізвищами українських вчених і назвами їхніх праць:

1. Степан Рудницький.	А. “Праці етнографічно-статистичної експедиції в Західно-Руський край”.
2. Костянтин Воблій.	Б. “Географія Української РСР”.
3. Володимир Кубійович.	В. Перший підручник “Економічна географія України”.
4. Олексій Діброва.	Г. “Енциклопедія українознавства”.
	Д. “Коротка географія України. Антропогеографія”.

155. Вкажіть відповідність між історико-географічними назвами та адміністративними областями, що повністю або частково входять до їхнього складу:

1. Донщина	А. Сумська.
2. Сіверщина	Б. Чернівецька.
3. Буковина	В. Житомирська.
4. Таврія	Г. Херсонська.
	Д. Донецька.

156. Зазначте відповідність між функціями міст і населеними пунктами:
1. Залізничний вузол	А. Вилкове.
2. Місто-курорт	Б. Черкаси.
3. Промисловий центр	В. Яремче.
4. Багатофункціональне місто	Г. Лозова.
	Д. Харків.
157. Знайдіть відповідність між басейнами і регіонами зосередження паливних корисних копалин та центрами їх видобування:
1. Донбас	А. Нововолинськ.
2. Львівсько-Волинський	Б. Павлоград.
3. Дніпровський	В. Олександрія.
4. Карпатський	Г. Шебелинка.
	Д. Косів.
158. Визначте відповідність між сільськогосподарськими культурами та областями, де їх переважно вирощують:
1. Цукрові буряки	А. Чернігівська.
2. Жито	Б. Донецька.
3. Виноград	В. Вінницька.
4. Пшениця	Г. Закарпатська.
	Д. Херсонська.
159. Визначте відповідність між галузями спеціалізації сільського господарства та сільськогосподарськими зонами і районами:
1. Молочно-м'ясне скотарство.	А. Степ.
2. Буяківничо-зернове господарство.	Б. Лісостеп.
3. Зернове і олійне господарство.	В. Полісся.
4. Вівчарство.	Г. Карпати.
	Д. Крим.
160. Вкажіть відповідність між галузями машинобудування та їхніми центрами:
1. Автомобілебудування.	А. Запоріжжя.
2. Літакобудування.	Б. Миколаїв.
3. Тракторобудування.	В. Вінниця.
4. Суднобудування.	Г. Харків.
	Д. Київ
161. Визначте відповідність між продукцією та центрами машинобудування:
1. Важке машинобудування.	А. Запоріжжя.
2. Енергетичне машинобудування.	Б. Дніпро.
3. Автомобілебудування.	В. Біла Церква.
4. Сільськогосподарські машини.	Г. Краматорськ.
	Д. Харків.
162. Вкажіть відповідність між продукцією та центрами машинобудування:
1. Дизелі.	А. Кременчук.
2. Вугільні комбайни.	Б. Первомайськ.
3. Вантажні автомобілі.	В. Херсон.
4. Зернозбиральні комбайни.	Г. Горлівка.
	Д. Рівне.

163. Знайдіть відповідність між назвами транспортних засобів та центрами їх виробництва:
1. Тролейбуси.	А. Кам'янське.
2. Автобуси.	Б. Львів.
3. Вагони.	В. Київ.
4. Тепловози.	Г. Полтава.
	Д. Луганськ.
164. Визначте відповідність між продукцією хімічної промисловості та центрами, у яких її виробляють:
1. Азотні добрива.	А. Одеса.
2. Фосфорні добрива.	Б. Костянтинівка.
3. Сірчана кислота.	В. Лисичанськ.
4. Анілінові фарби.	Г. Рубіжне.
	Д. Київ
165. Вкажіть відповідність між продукцією кольорової металургії та центрами металургійного виробництва:
1. Цинк.	А. Побузьке.
2. Алюміній.	Б. Костянтинівка.
3. Нікель.	В. Запоріжжя.
4. Латунь і мідний прокат.	Г. Миколаїв.
	Д. Артемівськ.
166. Вкажіть відповідність між галузями чорної та кольорової металургії та центрами виробництва:
1. Виробництво труб.	А. м. Новомосковськ
2. Виробництво феросплавів.	Б. м. Севастополь.
3. Виробництво титану.	В. м. Іршанськ.
4. Виробництво сурми та ртуті.	Г. м. Вишкове.
	Д. м. Миколаїв.
167. Визначте відповідність між ТЕС та областями, у яких вони знаходяться:
1. Буриштинська ТЕС.	А. Донецька область.
2. Трипільська ТЕС.	Б. Івано-Франківська область.
3. Зміївська ТЕС.	В. Київська область.
4. Зуївська ТЕС.	Г. Вінницька область.
	Д. Харківська область.
168. Встановіть відповідність між типами електростанцій та їхніми назвами:
1. Атомна.	А. Донузлавська.
2. Теплова.	Б. Буриштинська.
3. Гідравлічна.	В. Хмельницька.
4. Вітрова.	Г. Дністровська.
	Д. Кримська.
169. Визначте відповідність між продукцією промисловості будівельної матеріалів і центрами виробництва:
1. Цемент.	А. Донецьк.
2. Цегла.	Б. Амвросіївка.
3. Залізобетонні конструкції.	В. Ірпінь.
4. Будівельна кераміка.	Г. Житомир.
	Д. Львів.

170. Визначте відповідність між підприємствами будівельної промисловості та центрами їх розміщення:

1. Цементна.	А. Здолбунів.
2. Скляна.	Б. Запоріжжя.
3. Порцеляно-фаянсова.	В. Коростень.
4. Збірних залізобетонних і бетонних конструкцій.	Г. Маріуполь.
Д. Бережани.

171. Визначте відповідність між геологічними структурами і корисними копалинами:

1. Український кристалічний щит.	А. Природний газ, каолін, вапняк.
2. Дніпровсько-Донецька западина.	Б. Буре вугілля, крейда, глина.
3. Причорноморська западина.	В. Графіт, мармур, апатити.
4. Передкарпатський прогин.	Г. Нафта, газ, кам'яна сіль.
Д. Нафта, газ, калійна сіль.

172. Визначте відповідність між корисними копалинами і назвами родовищ або басейнів:

1. Залізна руда.	А. Кременчуцький, Білозерський басейни.
2. Ртутна руда.	Б. Микитівське родовище.
3. Сірка.	В. Іршанське, Самотканське родовища.
4. Кухонна сіль.	Г. Роздільське, Новояворівське родовища.
Д. Слов'янське, Артемівське родовища.

173. Вкажіть відповідність між видами корисних копалин та їхніми родовищами:

1. Кам'яне вугілля.	А. Артемівське.
2. Нафта.	Б. Кременчуцьке.
3. Залізна руда.	В. Павлоградське.
4. Кам'яна сіль.	Г. Стебницьке.
Д. Прилуцьке.

174. Визначте відповідність між видами транспорту та їхніми найважливішими вузлами:

1. Морський.	А. Бориспіль.
2. Трубопровідний.	Б. Ужгород.
3. Залізничний.	В. Козятин.
4. Повітряний.	Г. Кропивницький.
Д. Одеса.

175. Вкажіть відповідність між промисловими центрами та продукцією підприємств, які у них зосереджені:

1. Горлівка.	А. Теплови.
2. Маріуполь.	Б. Літаки.
3. Костянтинівка.	В. Вугільні комбайни.
4. Луганськ.	Г. Виробництво цинку.
Д. Вагони.

176. Вкажіть відповідність між центрами гірничо-хімічної промисловості України та її продукцією:

1. Солотвино.	А. Сірка.
2. Розділ.	Б. Калійна сіль.
3. Калуш.	В. Фосфорити.
4. Кролевець.	Г. Кам'яна сіль.
Д. Торф.

177. Визначте відповідність між видами транспорту та їхніми основними характеристиками:

1. Залізничний.	А. Наймолодший вид транспорту, що виконує важливі функції у зв'язках України з іншими країнами, насамперед у перевезенні пасажирів.
2. Автомобільний.	Б. Відіграє важливу роль в експортно-імпортних і каботажних перевезеннях.
3. Морський.	В. Здійснює перевезення різноманітних вантажів і пасажирів переважно на короткі й середні відстані.
4. Авіаційний.	Г. Відіграє важливу роль у транспортуванні нафти, нафтопродуктів і природного газу.
Д. Виконує важливу роль як у внутрішньодержавному, так і в міждержавному сполученні на далекі відстані.

178. Вкажіть відповідність між продукцією основної хімії та центрами виробництва:

1. Фосфатні добрива.	А. Калуш.
2. Азотні добрива.	Б. Вінниця.
3. Калійні добрива.	В. Кам'янське.
4. Сода.	Г. Шостка.
Д. Слов'янськ.

179. Визначте відповідність між продукцією хімічної промисловості та центрами хімічного виробництва:

1. Виробництво шин.	А. Біла Церква.
2. Синтетичне волокно.	Б. Артемівськ.
3. Видобуток кам'яної солі.	В. Житомир
4. Виробництво сірчаної кислоти.	Г. Костянтинівка.
Д. Чернігів.

180. Вкажіть відповідність між формами територіальної структури господарства та визначеннями, які їм відповідають:

1. Промисловий пункт.	А. Це населений пункт, де зосереджено кілька промислових підприємств, що спеціалізуються на певному виробництві.
2. Промисловий вузол.	Б. Це територіально-виробничий комплекс із чіткою промисловою спеціалізацією виробництва.
3. Промисловий район.	В. Це сукупність промислових центрів, що пов'язані між собою інфраструктурою та робочою силою.
4. Промислова агломерація.	Г. Це сукупність підприємств у межах промислових районів, що належать до різних галузей промисловості.
Д. Це об'єднання взаємопов'язаних галузей виробництва на певній території.

Описові завдання

1. Геополітична характеристика України.
2. Форма правління, що має місце в Україні, вид державного устрою. Структура влади.
3. Місце України у глобалізованому просторі.
4. Історико-географічні землі України.
5. Окресліть розвиток громадянського суспільства в Україні на прикладі змін у структурі легалізованих об'єднань громадян.
6. Сучасний стан господарства України: основні ризики та перспективи.
7. Специфіка реформи децентралізації в Україні.
8. Зміна адміністративно-територіального устрою в Україні.
9. Поясніть закономірності розміщення економічно активного населення в Україні.
10. Охарактеризуйте кількісний та якісний склад робочої сили в Україні. Поясніть чим відрізняється "робоча сила" від "економічно активного населення"?
11. Охарактеризуйте галузеву структуру зайнятості населення України на сучасному етапі.
12. Поясніть, які історичні події впливали на формування західної та східної Української діаспори.
13. Гострота проблеми зникаючих сіл в Україні: регіон локалізації явища, причини, наслідки.
14. Характеристика міграцій населення України.
15. Географія вимушеної міграції українців за кордоном.
16. Національний склад населення України та географія найчисельніших національних меншин.
17. Соціально-економічні чинники, які детермінують демографічне відтворення в Україні.
18. Охарактеризуйте релігійну ситуацію в Україні. Охарактеризуйте регіональні відмінності у розподілі головних релігійних конфесій.
19. Визначте позитивні та негативні риси економіко-географічного положення України.
20. Які форми міжнародного економічного співробітництва наявні в Україні? Конкретизуйте їх географічну локалізацію.
21. Доведіть, або спростуйте, що Україна належить до держав індустріально-аграрного типу.
22. Природно-ресурсний потенціал України.
23. Економіка воєнного часу. Особливості розвитку господарства України та зміни його структури за впливу війни.
24. Окресліть вразливість експортного потенціалу України.
25. Охарактеризуйте структурну диверсифікованість експортного й імпортного потенціалу України в умовах війни.
26. Поясніть, які галузі господарства України є найперспективнішими з огляду на глобалізаційні процеси.
27. Тенденції змін в електроенергетиці України.
28. Окресліть зміни у структурі енергоспоживання України за останні роки.
29. Паливно-енергетичний комплекс України.
30. Перспективи використання нетрадиційного газу в Україні.
31. Сільське господарство України.
32. Лісове господарство України.
33. Машинобудування України.
34. Металургія України.
35. Основні родовища титанової та нікелевої руд; основні родовища нікелю; основні родовища ртутних руд; основні родовища хромітових руд.
36. Основні регіони розташування металургійних підприємств повного циклу. Найбільші металургійні комбінати. Основні центри коксохімії.

37. Географія виробництва труб в Україні.
38. IT-галузь України: розвиток галузі, регіональні IT-кластери, вплив війни.
39. Хімічна індустрія України: хімія органічного синтезу, основна хімія, гірничо-хімія.
40. Будівельна галузь України.
41. Транспорт України.
42. Рекреація і туризм в Україні.
43. Економіко-географічне районування території України.
44. Донецький економічний район.
45. Західно-Поліський економічний район.
46. Карпатський економічний район.
47. Північно-Східний економічний район.
48. Подільський економічний район.
49. Придніпровський економічний район.
50. Причорноморський економічний район.
51. Центрально-Поліський економічний район.
52. Центральнo-Український економічний район.
53. Головні геополітичні загрози України на сучасному етапі.
54. Шляхи подолання бідності в Україні (Ваше бачення).
55. Зміни в економічній і соціальній географії України, обумовлені війною (з 24.02.2022 р.)